UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

Dipòsit digital de documents de la UAB

This is the **published version** of the bachelor thesis:

Vera Yáñez, Javiera. *[ApS] Nexe Fundació: "El Conillet que volia jugar". Creació d'una maleta viatgera multimodal per a infants amb pluridiscapacitat i les seves famílies.* Treball de Final de Grau (Universitat Autònoma de Barcelona), 2026 (Educació Infantil). 76 pàg.

This version is available at https://ddd.uab.cat/record/336499

under the terms of the CC BY-SA license.

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

TREBALL DE FI DE GRAU

[ApS] Nexe Fundació: “El Conillet que volia jugar” Creació d’una maleta viatgera multimodal per a infants amb pluridiscapacitat i les seves famílies



AUTORA: Javiera Vera Yáñez

GRAU: Educació Infantil, Facultat de Ciències de l’Educació

CURS: 2025/2026

TUTORA: Sílvia Blanch Gelabert

DATA DE LLIURAMENT: 01 de juny del 2026

RESUM

El present Treball de Fi de Grau (TFG), desenvolupat en la modalitat d'Aprenentatge i Servei (ApS) en col·laboració amb Nexe Fundació, té com a finalitat afavorir experiències de joc compartit entre infants amb pluridiscapacitat i les seves famílies en l'entorn familiar. El projecte sorgeix a partir de l'observació participativa al Centre d'Atenció Especialitzada (CAE) i del treball conjunt amb els professionals del centre, que permet identificar la necessitat de disposar de recursos accessibles que facilitin espais de joc, comunicació i gaudi compartit dins la quotidianitat familiar. El treball es fonamenta teòricament en la pluridiscapacitat, l'educació inclusiva, l'estimulació multisensorial, el joc i la literatura infantil com a experiència compartida i multimodal. A partir d'aquests referents, es dissenya la "Maleta viatgera: El Conillet que volia jugar", un recurs educatiu multimodal, multisensorial i inclusiu format per un llibre de creació pròpia adaptat amb pictogrames i diversos materials sensorials vinculats al relat. El procés de desenvolupament inclou observacions al CAE, experimentació amb infants, adaptacions iteratives i proves pilot amb professionals i famílies. Els resultats evidencien una valoració positiva del recurs, destacant-ne la flexibilitat, l'accessibilitat i la seva capacitat per promoure moments d'interacció, comunicació i vincle afectiu entre infants i famílies.

PARAULES CLAU: Pluridiscapacitat, joc compartit, educació inclusiva, estimulació multisensorial, accessibilitat.

RESUMEN

El presente Trabajo de Fin de Grado (TFG), desarrollado en la modalidad de Aprendizaje y Servicio (ApS) en colaboración con Nexe Fundació, tiene como finalidad favorecer experiencias de juego compartido entre niños y niñas con pluridiscapacidad y sus familias en el entorno familiar. El proyecto surge a partir de la observación participativa en el Centro de Atención Especializada (CAE) y del trabajo conjunto con los profesionales del centro, lo que permite identificar la necesidad de disponer de recursos accesibles que faciliten espacios de juego, comunicación y disfrute compartido dentro de la cotidianidad familiar. El trabajo se fundamenta teóricamente en la pluridiscapacidad, la educación inclusiva, la estimulación multisensorial, el juego y la literatura infantil como experiencia compartida y multimodal. A partir de estos referentes, se diseña la "Maleta viatgera: El Conillet que volia jugar", un recurso educativo multimodal, multisensorial e inclusivo formado por un libro de creación propia adaptado con pictogramas y diversos materiales sensoriales vinculados al relato. El proceso de desarrollo incluye observaciones en el CAE, experimentación con niños y niñas, adaptaciones iterativas y pruebas piloto con profesionales y familias. Los resultados evidencian una valoración positiva del recurso, destacando su flexibilidad, accesibilidad y capacidad para promover momentos de interacción, comunicación y vínculo afectivo entre infantes y familias.

PALABRAS CLAVE: Pluridiscapacidad, juego compartido, educación inclusiva, estimulación multisensorial, accesibilidad.

ABSTRACT

This final degree project, developed through a Aprenentatge i Servei (ApS) approach in collaboration with Nexe Fundació, aims to promote shared play experiences between children with multiple disabilities and their families within the home environment. The project emerged from participant observation carried out Centre d'Atenció Especialitzada (CAE), as well as from ongoing collaboration with the educational professionals of the center. This process made it possible to identify the need for accessible and flexible resources capable of fostering play, communication, and meaningful shared experiences in everyday family life. The theoretical framework is based on multiple disabilities, inclusive education, multisensory stimulation, play and children's literature understood as a shared and multimodal experience. Drawing on these foundations, the project resulted in the design of "Maleta viatgera: El Conillet que volia jugar", a multimodal, multisensory and inclusive educational resource composed of a storybook adapted with pictograms and a set of sensory materials linked to the narrative. The development process included observations within the CAE, experimentation sessions with children, interactive adaptations of the resource and pilot testing involving both professionals and families. The findings reveal a highly positive assessment of the resource, particularly regarding its flexibility, accessibility and potential to encourage interaction, communication, emotional bonding and shared enjoyment between children and their families.

KEYWORDS: Multiple disabilities, shared play, inclusive education, multisensory stimulation, accessibility.

ÍNDEX

1. PLANTEJAMENT DE LA NECESSITAT 3

2. CONTEXTUALITZACIÓ 5

2.1. Entitat col·laboradora: Nexe Fundació **5**

2.2. Context específic d'intervenció: Centre d'Atenció Especialitzada (CAE) **5**

2.2.1. Característiques generals i perfil dels infants 5

2.2.2. Organització i model d'intervenció 5

2.2.3. Intervenció educativa: activitats i enfocament metodològic 6

2.2.4. Perfil de les famílies 6

3. OBJECTIUS 7

3.1. Objectiu general **7**

3.2. Objectius específics **7**

4. MARC TEÒRIC 8

4.1. Concepte de pluridiscapacitat **8**

4.1.1. Definició de pluridiscapacitat 8

4.1.2. Causes i diagnòstics 8

4.1.3. Necessitats associades 9

4.2. Educació inclusiva i atenció a la diversitat **9**

4.3. Intervenció educativa en contextos de pluridiscapacitat **10**

4.3.1. *Principis generals d'intervenció educativa* 10

4.3.2. Estimulació sensorial en infants amb pluridiscapacitat 11

4.3.3. Enfocaments d'estimulació multisensorial 11

4.4. Aprenentatge a través de l'experiència **12**

4.4.1. El joc com a eix del desenvolupament 12

4.4.2. La literatura infantil com a experiència compartida i multimodal 13

4.4.3. El conte vivenciat com a proposta d'intervenció en la pluridiscapacitat 14

4.5. Col·laboració amb les famílies en contextos de pluridiscapacitat **15**

5. DISSENY EN COL·LABORACIÓ AMB LA COMUNITAT 16

5.1. Fase 1. Ideació i fonamentació de la proposta **16**

5.1.1. Origen i ideació de la proposta 16

5.1.2. Validació de la proposta amb el CAE 16

5.1.3. Recerca i anàlisi de referents 17

5.1.4. Definició dels criteris de disseny 17

5.2. Fase 2. Desenvolupament i disseny iteratiu **17**

5.2.1. Construcció de la narrativa i estructura del llibre 17

5.2.2. Contrast amb professionals i recollida de recomanacions 18
5.2.3. Primeres reformulacions del recurs 19
5.2.4. Experimentació amb infants i adaptació iterativa del recurs 19
5.2.5. Concreció i materialització final del recurs 20
5.3. Fase 3. Implementació pilot i transferència del recurs 20
6. PRODUCTE 21
6.1. Resultat final del projecte 21
6.2. Impacte i valoració del producte 23
6.2.1. Prova pilot pròpia d'implementació del recurs final 23
6.2.2. Prova pilot per part dels professionals del CAE 24
6.2.3. Prova pilot en l'entorn familiar 24
6.2.4. Valoració general de Nexe Fundació 26
7. CONCLUSIONS 27
7.1. Relació dels resultats amb el marc teòric 27
7.2. Assoliment dels objectius 28
7.3. Limitacions i línies de continuïtat 28
8. REFLEXIONS FINALS 29
9. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES 31
ANNEXOS 36
ANNEX A. Nexe Fundació: descripció ampliada de l'entitat i del CAE 36
A.1. Àmbits d'actuació i serveis de Nexe Fundació 36
A.2. Descripció ampliada de les característiques generals del CAE 40
A.3. Organització i estructura del CAE 41
A.4. Intervenció educativa 44
ANNEX B. Registre d'observacions de l'estada immersiva al CAE 45
ANNEX C. Esbossos del llibre 47
ANNEX D. Guió de la xerrada amb les famílies 49
ANNEX E. Llibre "El Conillet que volia jugar" 51
ANNEX F. Concreció de cada estímul del recurs 56
ANNEX G. Guia d'orientacions per a les famílies 59
ANNEX H. Prova pilot amb sis infants del CAE 65
ANNEX I. Prova pilot amb una professional 67
ANNEX J. Prova pilot amb la primera família 69
ANNEX K. Transcripció de la conversa amb el director de Nexe Fundació 72

1. PLANTEJAMENT DE LA NECESSITAT

Aquest Treball de Fi de Grau (TFG) s'emmarca en el Grau en Educació Infantil i es desenvolupa a partir de la modalitat d'Aprenentatge i Servei (ApS), entesa com una proposta educativa que integra la formació i l'aprenentatge acadèmic amb la intervenció en un context real, mitjançant el desenvolupament d'un projecte orientat a donar resposta a necessitats detectades en la comunitat educativa (Puig, 2015, citat a Blanch i Lalueza, 2022). En aquest cas, la col·laboració es realitza amb Nexe Fundació, una entitat especialitzada en l'atenció a infants amb pluridiscapacitat i les seves famílies.

La intervenció es desenvolupa específicament al Centre d'Atenció Especialitzada i Atenció Precoç (CAE) de Nexe Fundació, que atén infants de 0 a 6 anys amb greus trastorns del desenvolupament i ofereix una atenció integral i centrada en la família. La modalitat d'ApS ha permès establir contacte amb la pràctica educativa del centre a partir de diverses visites i d'un procés d'observació participativa compartit amb infants i professionals.

A partir d'aquesta experiència, s'identifica un model global, individualitzat i altament especialitzat, en què les experiències sensorials constitueixen un eix central per afavorir el desenvolupament integral dels infants amb pluridiscapacitat (Bonany, 2019; Martínez, 2011). En aquest context, la quotidianitat del centre combina un fort component assistencial i terapèutic amb espais específics de joc i interacció, que esdevenen especialment rellevants per a la comunicació, el vincle i la participació activa dels infants.

Malgrat la qualitat i la planificació de les experiències d'estimulació sensorial que es desenvolupen en el centre, s'identifica una manca de continuïtat d'aquestes experiències en l'entorn familiar. Aquesta discontinuïtat entre contextos limita la generalització dels aprenentatges i redueix les oportunitats compartides significatives en el dia a dia dels infants.

Paral·lelament, les converses amb els professionals posen de manifest que moltes famílies assumeixen principalment tasques de cura i suport, amb una presència reduïda d'espais de joc compartit. Aquesta situació es veu condicionada per la manca de temps, la càrrega assistencial i la manca de recursos específics accessibles. Per això, el joc no sempre ocupa un lloc central en la quotidianitat familiar, tot i el seu valor com a espai de relació, comunicació i gaudi.

Davant d'aquesta realitat, es detecta la necessitat de desenvolupar un recurs que afavoreixi experiències de joc compartit en l'entorn domèstic, oferint a les famílies una proposta accessible, flexible i adaptada a les característiques dels infants amb pluridiscapacitat. Aquesta necessitat no respon únicament al context específic del centre, sinó que s'inscriu en una realitat més àmplia en què les famílies sovint requereixen suports que facilitin la incorporació del joc en el seu dia a dia.

En resposta a aquesta necessitat, el present TFG proposa la creació de la "Maleta viatgera: El Conillet que volia jugar", un recurs educatiu multimodal i multisensorial orientat a promoure experiències de joc compartit entre infants i famílies. La proposta es concreta en un llibre

il·lustrat de creació pròpia acompanyat de materials sensorials vinculats a la narració, amb l'objectiu de facilitar la interacció, la participació activa i el gaudi compartit dins de l'àmbit familiar.

En síntesi, aquest recurs sorgeix d'un procés d'observació participativa i d'anàlisi del context d'intervenció, així com de la identificació d'una necessitat educativa centrada en la promoció del joc com a element clau de relació i benestar familiar. Aquest procés es vincula amb els principis de la modalitat d'ApS, basada en la construcció d'aprenentatges significatius, la reflexió crítica i el servei comunitari mitjançant la implicació en un projecte real.

Alhora, el desenvolupament del projecte permet consolidar els aprenentatges adquirits durant el Grau en Educació Infantil mitjançant una comprensió més profunda de les necessitats educatives dels infants amb pluridiscapacitat, així com de la importància de la col·laboració amb les famílies i els professionals per afavorir el desenvolupament integral.

Finalment, el treball s'estructura en diferents apartats que inclouen la contextualització del centre i dels infants atesos, els objectius del projecte, el marc teòric que fonamenta la proposta, el procés de disseny i desenvolupament, la presentació del producte final, així com les conclusions i les reflexions personals derivades del projecte.

2. CONTEXTUALITZACIÓ

La contextualització del present treball es construeix a partir de la informació recollida a la Memòria Anual 2024 de Nexe Fundació, complementada amb converses amb l'equip professional i l'experiència directa al CAE en el marc de l'ApS, fonts que han permès un coneixement profund de la realitat del servei.

2.1. Entitat col·laboradora: Nexe Fundació

Nexe Fundació és una entitat privada sense ànim de lucre fundada l'any 1991, especialitzada en l'atenció a infants i joves amb pluridiscapacitat i les seves famílies. La seva acció es basa en una intervenció integral, individualitzada i interdisciplinària, orientada a potenciar les capacitats, l'autonomia i la participació dels infants, així com a oferir suport i acompanyament a les famílies.

L'entitat estructura la seva activitat a través de serveis educatius, terapèutics i d'acompanyament familiar, entre els quals destaca el Centre d'Atenció Especialitzada (CAE), context d'aquest TFG, centrat en l'atenció primerenca des d'una perspectiva multisensorial i global. Paral·lelament, desenvolupa serveis de suport familiar, activitats de lleure i respir, així com projectes de formació, recerca i innovació en l'àmbit de la pluridiscapacitat (vegeu l'Annex A.1. per a informació detallada de l'entitat).

2.2. Context específic d'intervenció: Centre d'Atenció Especialitzada (CAE)

2.2.1. Característiques generals i perfil dels infants

El Centre d'Atenció Especialitzada (CAE) de Nexe Fundació és l'únic centre de dia d'atenció especialitzada de Catalunya, destinat a infants amb pluridiscapacitat de 0 a 6 anys. Seguint la metodologia d'intervenció de Nexe Fundació, el centre ofereix un horari d'atenció de dilluns a divendres de 9 a 16 hores, tot i que l'horari d'entrada és totalment flexible, amb la finalitat de facilitar la conciliació familiar (vegeu l'Annex A.2. per a informació detallada).

Actualment, atén quinze infants amb perfils i diagnòstics molt diversos, fet que comporta una gran heterogeneïtat de necessitats i formes d'intervenció. Els infants presenten afectacions cognitives, motrius, així com alteracions sensorials que afecten principalment la visió i l'audició. També són freqüents les afectacions en l'àmbit orofacial, com la disfàgia o dificultats en la parla. Aquest conjunt d'afectacions es manifesta amb diferents graus d'intensitat i requereix una intervenció altament individualitzada i adaptada.

2.2.2. Organització i model d'intervenció

El CAE desenvolupa la seva intervenció a partir d'un model interdisciplinari format per professionals dels àmbits educatiu, terapèutic i sanitari, entre els quals destaquen educadors/res, fisioterapeutes, logopedes, musicoterapeutes, professionals d'infermeria i psicologia. El treball es fonamenta en la coordinació constant entre els diferents professionals amb l'objectiu de garantir una atenció global i ajustada a les necessitats individuals de cada infant.

L'organització de la jornada es basa en rutines estructurades però adaptades a les necessitats dels infants. La intervenció diària combina moments d'acollida, activitats educatives i terapèutiques, temps d'alimentació, descans i cura, juntament amb espais de comunicació i interacció amb els professionals durant les rutines quotidianes (vegeu l'Annex A.3. per a informació detallada).

2.2.3. Intervenció educativa: activitats i enfocament metodològic

La intervenció educativa i terapèutica del CAE es caracteritza per un enfocament global, individualitzat i basat en l'experiència sensorial, en què les dimensions educatives i terapèutiques s'articulen de manera integrada en el desenvolupament quotidià de les activitats.

En aquest context, el joc i la multisensorialitat constitueixen eixos fonamentals de la intervenció, ja que permeten afavorir la participació activa dels infants i alhora treballar de manera simultània aspectes vinculats a la comunicació, la motricitat i la regulació sensorial.

Les principals propostes inclouen contes multisensorials, que combinen estímuls tàctils, visuals, auditius i olfactius; tallers d'estimulació visual amb llum negra; activitats de joc i exploració sensorial; així com també propostes d'experimentació amb materials quotidians. Aquestes activitats configuren un entorn ric en estímuls que facilita el gaudi a través del joc i la interacció (vegeu l'Annex A.4. per a informació detallada).

2.2.4. Perfil de les famílies

Les famílies dels infants es caracteritzen per un alt nivell de compromís i implicació en el procés d'intervenció dels seus fills i filles, amb una participació activa en la dinàmica del centre i una actitud col·laborativa i receptiva davant les orientacions dels professionals. Aquesta forta implicació afavoreix la construcció d'una relació de proximitat i confiança amb l'equip, establint vincles positius i estables que esdevenen clau en el desenvolupament de la intervenció.

Alhora, sovint requereixen acompanyament i orientació continuada per fer front a les necessitats complexes derivades de la pluridiscapacitat, fet que reforça la importància d'una comunicació constant i ajustada entre el centre i l'entorn familiar.

En aquest context, moltes famílies assumeixen una elevada dedicació a les necessitats assistencials, terapèutiques i de salut dels seus fills i filles, que requereixen una atenció constant i altament dependent en la vida quotidiana. Aquesta realitat implica una important reorganització de les dinàmiques familiars, personals i laborals, així com una elevada dedicació a cures, tractaments, seguiment mèdic i visites a serveis especialitzats. En conseqüència, els espais de joc compartit i d'oci familiar poden quedar sovint condicionats per aquestes necessitats d'atenció continuada.

Per acabar, es destaca la seva participació en activitats del centre, com les sessions de piscina o altres propostes compartides, fet que contribueix a enfortir la relació família-centre i a garantir la coherència entre els contextos educatiu, terapèutic i familiar.

3. OBJECTIUS

La necessitat detectada al CAE de Nexe Fundació ha orientat el present TFG cap al disseny d'un recurs educatiu destinat a afavorir experiències de joc compartit entre infants amb pluridiscapacitat i les seves famílies en l'entorn familiar. En coherència amb la modalitat d'ApS, els objectius que es presenten a continuació guien el desenvolupament del projecte.

3.1. Objectiu general

Afavorir les situacions de joc compartit entre infants amb pluridiscapacitat i les seves famílies en l'entorn familiar, com a element de relació, comunicació i gaudi compartit que contribueix al desenvolupament integral de l'infant.

3.2. Objectius específics

- Analitzar les necessitats educatives dels infants amb pluridiscapacitat en la primera infància, així com les pràctiques educatives desenvolupades en contextos d'atenció especialitzada.

- Identificar les necessitats, potencialitats i dificultats de les famílies en relació amb la generació d'estones de joc compartit amb els seus fills i filles en el context quotidià.

- Dissenyar un recurs educatiu multimodal, multisensorial i accessible orientat a afavorir experiències de joc compartit entre infants amb pluridiscapacitat i les seves famílies.

4. MARC TEÒRIC

El present marc teòric recull els principals referents conceptuals i educatius que sustenten el desenvolupament d'aquest projecte. A partir de la revisió de la literatura especialitzada, s'analitzen les característiques dels infants amb pluridiscapacitat, les seves necessitats educatives i els principis metodològics que orienten la intervenció, així com els fonaments teòrics vinculats al joc compartit, la literatura infantil accessible, l'estimulació sensorial i la participació familiar.

4.1. Concepte de pluridiscapacitat

4.1.1. Definició de pluridiscapacitat

La pluridiscapacitat és una discapacitat greu d'origen neurològic caracteritzada per l'afectació severa o profunda de dues o més àrees del desenvolupament, habitualment associada a trastorns neuromotors greus i discapacitat intel·lectual, que comprometen significativament la percepció, la comunicació, la relació i la participació de la persona en l'entorn (Nexe Fundació, 2006; Pérez et al., 2020; Soro-Camats et al., 2012).

Aquesta realitat sovint es presenta conjuntament amb dèficits sensorials, especialment auditius i visuals, episodis epilèptics i alteracions de salut vinculades a diferents sistemes de l'organisme, com el respiratori, digestiu, cutani o cardiovascular (Pérez et al., 2020; Soro-Camats et al., 2012).

Des d'una perspectiva funcional, Pieri (2021) assenyala que la pluridiscapacitat no s'ha d'entendre únicament com la suma de diverses limitacions, sinó com el resultat de la interacció constant entre les diferents afectacions de la persona i el seu entorn. Segons l'autor, aquesta visió evidencia la gran heterogeneïtat existent dins la pluridiscapacitat i la necessitat d'una comprensió global i individualitzada del desenvolupament de cada infant.

4.1.2. Causes i diagnòstics

La pluridiscapacitat deriva de lesions àmplies i generalitzades del Sistema Nerviós Central, que afecten diverses regions cerebrals i les seves connexions neuronals (Soro-Camats et al., 2012). Aquesta afectació comporta la implicació simultània de diferents funcions neurològiques, com les motores, cognitives, sensorials i emocionals (Boutin, 2006).

Les causes de la pluridiscapacitat poden ser congènites o adquirides, i en aproximadament un 20% dels casos són d'origen desconegut (Pérez et al., 2020). Segons Soro-Camats et al. (2012), aproximadament el 80% dels casos tenen origen congènit, amb afectacions que es poden produir durant el període prenatal, perinatal o postnatal primerenc, mentre que les causes adquirides solen aparèixer posteriorment a conseqüència de processos com infeccions, tumors o traumatismes.

Tal com assenyalen Pérez et al. (2020) i Soro-Camats et al. (2012), alguns dels diagnòstics més habituals inclouen malalties minoritàries –com la síndrome de Rett o la síndrome d'Angelman–, encefalopaties de diversa etiologia, danys cerebrals postnatals derivats de traumatismes o

infeccions, així com situacions relacionades amb la prematuritat extrema i el retard global del desenvolupament.

4.1.3. Necessitats associades

Els infants amb pluridiscapacitat presenten necessitats complexes i interrelacionades que afecten diferents àmbits del desenvolupament i condicionen la seva participació en les activitats quotidianes i educatives (Soro-Camats et al., 2012). Aquestes necessitats deriven de la interacció entre les afectacions motores, cognitives, comunicatives, sensorials i de salut (Pieri, 2012; Soro-Camats et al., 2012).

En l'àmbit de la salut, poden presentar trastorns de deglució, disfuncions digestives, dificultats respiratòries o epilèpsia, que poden generar malestar, alteracions de la vigília-son i disminució de l'atenció i percepció (Soro-Camats et al., 2012). Des del punt de vista cognitiu i sensorial, poden aparèixer dificultats en la recepció, integració i processament de la informació, limitant així la comprensió de l'entorn, l'anticipació i la construcció d'aprenentatges (Boutin, 2006). A més, sovint la informació sensorial pot arribar fragmentada o distorsionada, dificultant processos com la relació causa-efecte o l'anticipació de successos (Ackerman, 2006, citat a Torrents et al., 2012).

Les necessitats motrius comprometen el moviment autònom i la manipulació funcional, afectant aspectes com el control postural, la mobilitat i l'accés a suports (Martínez, 2011; Soro-Camats et al., 2012). D'altra banda, les dificultats comunicatives i expressives poden limitar la intencionalitat comunicativa i la participació social i educativa (Martínez, 2011; Soro-Camats et al., 2012; Soto i Solomon-Rice, 2012), de manera que la comunicació sovint es basa principalment en manifestacions no verbals com la mirada, les expressions facials, les vocalitzacions o els moviments corporals (Bessa et al., 2006).

Finalment, totes aquestes necessitats tenen un impacte directe en l'àmbit social i emocional. Generalment, això es tradueix en limitacions en les interaccions socials i una elevada dependència de l'adult per a la regulació emocional i la construcció de vincles segurs (Martínez, 2011; Von Tetzchner, 2012).

4.2. Educació inclusiva i atenció a la diversitat

La inclusió educativa es concep com un procés continu i dinàmic que busca garantir la participació igualitària de tot l'alumnat, a través de la identificació i eliminació de barreres que dificulten la presència, la participació i l'aprenentatge (Ainscow, 2006; Echeita, 2006; Escribano i Martínez, 2013). En aquest sentit, Arnáiz (2003) assenyala que la inclusió busca eliminar les diverses formes d'opressió existents i lluitar per aconseguir un sistema educatiu per a tots, realment accessible i equitatiu.

Aquesta perspectiva implica un canvi de paradigma respecte al model tradicional centrat en el dèficit, l'etiquetatge i la classificació de l'alumnat segons categories diagnòstiques, per avançar

cap a una concepció de la diversitat com una realitat inherent a qualsevol context educatiu (Arnáiz, 2003). Des d'aquesta mirada, la inclusió va més enllà de la integració de l'alumnat amb necessitats educatives especials dins d'un sistema educatiu ordinari, ja que implica transformar les cultures, les pràctiques i les estructures educatives perquè siguin capaces de respondre de manera equitativa a les necessitats de tots els infants (Arnáiz, 2003; Escribano i Martínez, 2013).

En aquesta línia, l'atenció a la diversitat esdevé un principi fonamental de l'actuació educativa, que assumeix que cada infant presenta capacitats, interessos, ritmes, motivacions i experiències educatives diferents (Cabrerizo i Rubio, 2012). Des d'aquest enfocament, la diversitat no s'entén com una dificultat a corregir, sinó com un element enriquidor que forma part de la realitat de qualsevol aula (Escribano i Martínez, 2013). Per tant, tal com indica Arnáiz (2003), no són els alumnes els qui s'han d'adaptar a un model d'ensenyament rígid i homogeni, sinó que és el sistema educatiu el que ha d'ajustar-se a les necessitats de tots els infants, proporcionant els recursos, suports i estratègies necessàries per garantir oportunitats d'aprenentatge per a tothom.

En coherència amb aquesta concepció de la inclusió, l'Índex per a la Inclusió ofereix un marc pràctic per guiar els centres educatius en el desenvolupament de pràctiques inclusives (Booth et al., 2006). Segons els autors, aquest recurs proposa identificar i reduir les barreres que dificulten la participació i l'aprenentatge de tot l'alumnat, promovent la revisió de les cultures, polítiques i pràctiques educatives del centre.

De manera complementària, el Disseny Universal per a l'Aprenentatge (DUA) aporta un enfocament específicament curricular per donar resposta a la diversitat de l'alumnat des del mateix disseny de l'ensenyament (CAST, 2015). Aquest marc es caracteritza per oferir múltiples formes de representació de la informació, d'expressió dels aprenentatges i de compromís de l'alumnat, alhora que redueix les barreres d'accés al currículum a partir de la provisió d'adaptacions, suports i reptes adequats (CAST, 2015; Escribano i Martínez, 2013).

4.3. Intervenció educativa en contextos de pluridiscapacitat

4.3.1. *Principis generals d'intervenció educativa*

La intervenció educativa amb infants amb pluridiscapacitat requereix un enfocament global, funcional i flexible, centrat en les potencialitats de l'infant i en els suports que ofereix l'entorn, més que en les seves limitacions (Martínez, 2011; Pieri, 2021; Rosell et al., 2012; Soro-Camats et al., 2012). Aquest plantejament implica un coneixement acurat de les característiques i necessitats de cada infant per ajustar adequadament les respostes educatives (Rosell et al., 2012; Soro-Camats et al., 2012).

En aquest marc, segons Rosell et al. (2012), la intervenció ha de combinar els enfocaments rehabilitadors i habilitadors. El primer se centra en el desenvolupament de funcions específiques mitjançant activitats estructurades i sovint descontextualitzades, mentre que el segon prioritza la participació en activitats significatives del dia a dia en contextos naturals com la llar, l'aula o la comunitat (Rosell et al., 2012). La seva combinació permet potenciar el desenvolupament

funcional de l'infant i afavorir la seva autonomia, participació social i qualitat de vida, evitant la passivitat i la dependència excessiva (Pieri, 2021; Rosell et al., 2012).

Per aquest motiu, la intervenció ha de ser global, interdisciplinària i coordinada, integrant els diferents àmbits de desenvolupament i establint objectius compartits entre professionals i família (Rosell et al., 2012; Von Tetzchner, 2012). Així, la intervenció primerenca es considera clau per afavorir el desenvolupament motriu, comunicatiu, social i emocional, així com per garantir la coherència entre els diferents contextos de la vida de l'infant (Pieri, 2021; Von Tetzchner, 2012).

Finalment, el principi d'individualització exigeix adaptar els suports, materials i estratègies educatives a les necessitats i potencialitats de cada infant per afavorir la participació i els aprenentatges funcionals dins d'un model inclusiu (Martínez, 2011 i Rosell et al., 2012).

4.3.2. Estimulació sensorial en infants amb pluridiscapacitat

La intervenció educativa amb infants amb pluridiscapacitat ha de reconèixer la importància de les experiències sensorials en el desenvolupament cognitiu, motor, comunicatiu i social. Diversos autors coincideixen a destacar que el desenvolupament global requereix una adequada capacitat de recepció, integració i interpretació dels estímuls sensorials, especialment en aquells infants amb greus afectacions en l'accés a experiències sensorials de l'entorn (Castellanos et al., 2000; Martínez, 2011).

En aquest sentit, l'estimulació sensorial es concep com una intervenció planificada que busca activar i potenciar els sentits a partir d'estímuls significatius i adaptats a les necessitats de cada infant. En els casos de pluridiscapacitat, les afectacions del sistema nerviós central poden alterar la percepció i integració de la informació sensorial, fet que converteix aquesta estimulació en una eina clau per afavorir la comprensió de l'entorn, del propi cos i el desenvolupament funcional (Bonany, 2019; Martínez, 2004, 2011).

Segons Fröhlich (2000, com es va citar a Martínez, 2011) i Williams i Shellenberger (1994, com es va citar en Bonany, 2019), el desenvolupament es construeix a partir dels sistemes sensorials bàsics i primaris: tàctil, vestibular i propioceptiu. L'estimulació tàctil proporciona informació a través del contacte amb l'entorn i el propi cos; el sistema vestibular regula el moviment, l'equilibri i la posició corporal; i el sistema propioceptiu informa sobre la posició i el moviment de les diferents parts del cos (Rigal, 1987; Williams, 1986).

En síntesi, l'estimulació sensorial afavoreix la integració significativa de les experiències perceptives i contribueix al desenvolupament de l'esquema corporal, la coordinació motora, l'atenció i els aprenentatges funcionals (Bonany, 2019).

4.3.3. Enfocaments d'estimulació multisensorial

En el context de la intervenció educativa amb infants amb pluridiscapacitat, s'han desenvolupat diversos enfocaments d'estimulació multisensorial orientats a afavorir la percepció, la comunicació i la participació activa dels infants. Entre els models més rellevants destaquen els

espais Snoezelen i l'Estimulació Basal d'Andreas Fröhlich, que comparteixen una mirada centrada en l'experiència corporal, la interacció i la significació dels estímuls.

Els espais Snoezelen són entorns multisensorials controlats que ofereixen experiències de benestar, relaxació i estimulació a partir de la combinació d'estímuls visuals, tàctils, auditius, vibratoris i olfactius (Cid i Camps, 2010; Etchepareborda et al., 2003; San José i Asensio, 2020). Aquest tipus d'intervenció afavoreix la percepció i la interacció amb l'entorn, tot i que Renard (2006) assenyala que ha de complementar-se amb altres enfocaments educatius per donar resposta global a les necessitats de l'infant.

D'altra banda, l'Estimulació Basal d'Andreas Fröhlich es concep com un model global que promou la comunicació, la interacció i el moviment a partir d'experiències significatives adaptades a les possibilitats de la persona amb pluridiscapacitat (Renard, 2006). Aquest enfocament se centra especialment en les àrees perceptives bàsiques –somàtica, vestibular i vibratòria– com a vies d'accés principals al món, sense excloure altres canals sensorials com el visual, auditiu, tàctil, gustatiu o olfactiu (Pérez, 2003; Renard, 2006).

Des d'aquesta perspectiva, l'Estimulació Basal també es concep com una forma de comunicació global i bidireccional entre adult i infant, en què els estímuls i el ritme de la interacció s'adapten constantment a la persona per afavorir experiències compartides amb significat (Pérez, 2003).

4.4. Aprenentatge a través de l'experiència

En aquest subapartat s'aborden el joc i la literatura infantil com a eines educatives per al desenvolupament integral de l'infant, en coherència amb el recurs plantejat. Pel que fa a la literatura, s'acota especialment l'etapa de 0 a 3 anys, atès que, segons Nexe Fundació, aquesta franja és la més adient per aproximar-se a les necessitats dels infants amb pluridiscapacitat.

4.4.1. El joc com a eix del desenvolupament

El joc és considerat l'activitat central de la infància i es pot descriure com una experiència innata, lliure, voluntària i motivada pel plaer, que permet a l'infant explorar, experimentar i construir significats sobre el món que l'envolta (Blanch i Guibourg, 2016; Esteban i Martín, 2016; Martínez, 2002). Es tracta d'una activitat que té valor en ella mateixa, ja que neix de les necessitats, interessos i desitjos dels infants, sense dependre d'una finalitat externa immediata (Guitart, 1998; Martínez, 2002; Ripoll, 2016).

Més enllà del seu caràcter lúdic, el joc constitueix un espai privilegiat d'aprenentatge i desenvolupament, ja que actua com a mitjà d'expressió, comunicació i construcció de coneixement, contribuint de manera global al desenvolupament motor, cognitiu, emocional i social (Blanch i Guibourg, 2016; Conde i Viciana, 2002; Garaigordobil, 2008; Mateo, 2024).

Des del punt de vista motor, el joc implica moviment, acció i descoberta del cos, afavorint el control postural, la coordinació i la consciència corporal (Blanch i Guibourg, 2016; Esteban i Martín, 2016). En l'àmbit cognitiu, permet l'exploració activa de la realitat, la resolució de

situacions i el desenvolupament de processos d'atenció, memòria i creativitat (Garaigordobil, 2008; Mateo, 2024). Així mateix, des de la dimensió emocional i social, el joc facilita l'expressió d'emocions, la construcció de vincles afectius i l'aprenentatge de normes de convivència i interacció amb els altres (Garaigordobil, 1990, 2008; Mateo, 2024).

En aquest context, el joc esdevé especialment rellevant en contextos de diversitat, ja que ofereix un espai funcional i significatiu per a la interacció, comunicació i participació activa de l'infant.

4.4.2. La literatura infantil com a experiència compartida i multimodal

La literatura es pot concebre com una forma d'expressió artística que fa ús de la paraula, ja sigui oral, escrita o en forma d'imatge, per transmetre experiències i significats, contribuint al desenvolupament de la sensibilitat i el gaudi estètic dels receptors (Ros, 2019). En la primera infància contribueix de manera global al desenvolupament cognitiu, lingüístic i socioafectiu de l'infant, al mateix temps que afavoreix a la construcció de vincles afectius amb l'adult a partir de la lectura compartida (Colomer i Duran, 2000; Colomer, 2010).

La literatura infantil s'emmarca com una experiència lúdica, en què l'infant explora el llenguatge, la imaginació i la realitat que l'envolta a partir de la interacció amb els textos o les imatges (Colilles, 2017; Colomer, 2010; Moreno, 1994).

4.4.2.1. Característiques de la literatura en la primera infància

En la primera etapa de 0 a 3 anys, la literatura infantil presenta característiques adaptades al moment evolutiu i les necessitats dels infants. Correro i Real (2019) destaquen l'ús de cançons, poemes, petites narracions, llibres d'imatges i àlbums amb poc text o sense text, que afavoreixen la manipulació i la participació activa de l'infant.

Segons Correro i Real (2019), aquests materials acostumen a presentar formats manipulatius, resistents i adaptats a les possibilitats motores dels infants, amb textos breus, estructures repetitives, musicalitat, onomatopeies i històries simples vinculades a entorns quotidians. A més, tal com indiquen Colomer (2010) i Correro i Real (2019), durant aquesta primera etapa solen presentar-se imatges grans, colors contrastats i fons senzills, que faciliten l'atenció i la comprensió del relat.

En aquest context, l'àlbum il·lustrat constitueix un format especialment rellevant, ja que el significat es construeix a partir de la interacció entre el text, la imatge i el suport físic del llibre (Colomer, 2010; Van der Linden, 2013). Així, la materialitat del llibre –format, enquadernació o tipus de paper—també participa en la construcció del significat narratiu (Van der Linden, 2013).

4.4.2.2. Mediació adulta i vincle en les experiències compartides

En la primera infància, l'accés a la literatura es produeix principalment a través de la mediació de l'adult, que actua com a facilitador de l'experiència literària compartida (Ros, 2019). Segons aquesta mateixa autora, la mediació va més enllà de la lectura del relat i implica escoltar, mirar, interactuar i construir significats conjuntament amb l'infant.

Diversos autors destaquen que la literatura infantil contribueix a la creació i enfortiment de vincles afectius entre l'adult i l'infant a través de la lectura en veu alta i la interacció amb estímuls com la veu, les imatges o les textures (Colomer i Duran, 2000; Ros, 2019; Taylor, 1986, citat a Comes, 2003; UNICEF, 2021).

D'aquesta manera, l'adult desenvolupa un paper actiu d'acompanyament, adaptant l'experiència als interessos, ritmes i formes de participació de cada infant, especialment rellevant en contextos de diversitat, ja que contribueix a fer de la lectura una experiència inclusiva i accessible (Torrents et al. 2012; UNICEF, 2021).

4.4.2.3. Literatura inclusiva: accessible, multimodal i SAAC

En el context de diversitat, la literatura infantil ha evolucionat amb l'objectiu de reduir les barreres d'accés a la lectura i garantir la participació de tots els infants en les experiències literàries (UNICEF, 2021). Des d'aquesta perspectiva, el DUA promou estratègies multimodals que faciliten l'accés a la informació a través de diferents canals i formes de participació, fet que implica entendre l'accessibilitat sota la premissa "disseny per a totes les persones" amb activitats i recursos per ser gaudits per qualsevol infant (Booth et al., 2006).

Aquesta mirada implica adaptar els llibres i les propostes educatives mitjançant recursos com la simplificació del llenguatge, els llibres il·lustrats, els recursos digitals interactius o els sistemes augmentatius i alternatius de comunicació, amb la finalitat d'afavorir la comprensió i la interacció amb el relat (Jiménez-Gómez i Diéguez-Rodríguez, 2025; UNICEF, 2021).

En aquest marc, els SAAC esdevenen una eina clau per afavorir la comunicació dels infants amb pluridiscapacitat, especialment a través de sistemes amb suport com pictogrames, fotografies, objectes o símbols tangibles, que proporcionen referents concrets i accessibles (Bessa et al., 2006). Aquests recursos amplien les oportunitats comunicatives i permeten interpretar expressions i respostes no verbals a partir de la mediació de l'adult (Bessa et al., 2006).

En aquesta mateixa línia, Torrents et al. (2012) i UNICEF (2021), destaquen la importància d'incorporar experiències sensorials i manipulatives en la literatura infantil, especialment en infants amb greus afectacions del desenvolupament, ja que afavoreixen una comprensió més global i significativa del relat.

4.4.3. El conte vivenciat com a proposta d'intervenció en la pluridiscapacitat

El conte vivenciat és una proposta d'intervenció adequada per a infants amb pluridiscapacitat, ja que parteix de la necessitat de mediació de l'adult davant les dificultats d'interpretació i integració dels estímuls de l'entorn (Ackerman, 2006, citat a Torrents et al., 2012).

Segons Torrents et al. (2012), aquesta proposta transforma la narració en una experiència multisensorial que integra estímuls visuals, auditius, tàctils, olfactius i gustatius, amb la finalitat d'afavorir la comprensió, la participació i el gaudi de l'infant dins d'un context significatiu i lúdic. En aquesta línia, Balasch (2005, citat a Torrents et al., 2012) el descriu com una escenificació d'una trama senzilla, basada en situacions quotidianes i adaptada a les capacitats dels infants.

Per facilitar la interacció, s'incorporen sistemes augmentatius i alternatius de comunicació (SAAC), com pictogrames, signes o gestos, així com materials manipulatius i estímuls sensorials que reforcen l'accés al relat (Torrents et al., 2012). Tal com assenyalen les autores, l'adult actua com a mediador i adapta constantment els estímuls i el ritme de la narració a les respostes de l'infant, afavorint experiències de comunicació compartida i connexió emocional.

D'aquesta manera, el conte vivenciat esdevé una eina clau per a la interacció compartida, que prioritza la comunicació no verbal i la connexió emocional (Torrents et al., 2012).

4.5. Col·laboració amb les famílies en contextos de pluridiscapacitat

La família constitueix el principal context de desenvolupament de l'infant amb pluridiscapacitat, ja que és l'espai on s'estableixen les primeres interaccions, els vincles afectius i les experiències significatives (Blesa et al., 2006). Aquesta importància es veu encara més accentuada per l'elevat grau de dependència que presenten aquests infants, fet que reforça el paper central de la família en el seu desenvolupament global (Rosell et al., 2012; Wilder et al., 2012).

El diagnòstic de pluridiscapacitat sovint comporta un fort impacte emocional i una reorganització de les dinàmiques familiars, associades a sentiments d'angoixa, ràbia, por, culpa, impotència o sobrecàrrega derivades de les demandes constants de cura i atenció (Blesa et al., 2006; Pieri, 2021). En aquest context, les famílies requereixen suport emocional, orientació i recursos que els permetin comprendre les necessitats dels infants i actuar de manera ajustada davant les seves respostes i potencialitats (Blesa et al., 2006; Pérez et al., 2020; Von Tetzchner, 2017).

Davant d'aquesta situació, la intervenció educativa no pot centrar-se únicament en l'infant, sinó que ha d'incorporar la família com a agent actiu del desenvolupament global del seu fill o filla (Blesa et al., 2006). En aquest sentit, es fa evident la necessitat d'establir models d'intervenció col·laboratius entre professionals i famílies, basats en l'acompanyament, la corresponsabilitat i la construcció compartida d'estratègies educatives (Pieri, 2021; Wilder et al., 2017).

Aquesta col·laboració afavoreix la coherència i la continuïtat de la intervenció entre els diferents contextos de vida de l'infant, facilita una millor comprensió de les seves necessitats i potencialitats i permet ajustar les respostes educatives (Pieri, 2021; Wilder et al., 2017).

En definitiva, la col·laboració entre la família i els professionals que formen part de la vida de l'infant es configura com un element imprescindible en la intervenció educativa, ja que afavoreix el benestar i garanteix la coherència i la continuïtat de les pràctiques més enllà de l'escola.

5. DISSENY EN COL·LABORACIÓ AMB LA COMUNITAT

El procés de disseny del recurs s'inicia a partir de la necessitat detectada al CAE de Nexe Fundació i es desenvolupa en el marc de la modalitat d'ApS, fet que permet establir una col·laboració directa i continuada amb la comunitat educativa del centre. A través d'una estada immersiva al CAE, l'observació participativa i el contrast continu amb els professionals, la proposta es construeix de manera progressiva, contextualitzada i coherent amb la realitat dels infants amb pluridiscapacitat i les seves famílies.

Aquest apartat s'estructura en diferents fases de desenvolupament que recullen les diverses etapes del procés de creació i ajust del recurs.

5.1. Fase 1. Ideació i fonamentació de la proposta

La primera fase del projecte se centra en la ideació del recurs educatiu, que es concreta en el disseny d'una maleta viatgera que incorpora un llibre multisensorial de creació pròpia orientat a promoure situacions de joc compartit entre infants amb pluridiscapacitat i les seves famílies.

5.1.1. Origen i ideació de la proposta

La proposta parteix de l'observació de les activitats de contes multisensorials al CAE, en què s'evidencia el potencial d'aquests recursos per generar interaccions significatives entre infant i adult (vegeu l'Annex B per als fragments d'observacions).

A partir d'aquestes observacions i del contrast amb l'equip del CAE, neix la voluntat de traslladar aquesta experiència a l'entorn familiar, amb l'objectiu d'oferir a les famílies estones de joc compartit que afavoreixin el vincle afectiu i redueixin el pes de les dinàmiques centrades en les cures i les necessitats assistencials.

En aquest sentit, es planteja la creació d'una maleta viatgera, que s'entén com una metàfora del vincle entre el centre i la família, que permet que la proposta surti del CAE carregada de recursos per "instal·lar-se" temporalment a l'entorn familiar de manera accessible i flexible.

5.1.2. Validació de la proposta amb el CAE

L'adequació d'aquesta idea –tant pel que fa al contingut com al format— es contrasta posteriorment amb la direcció del CAE, que valida l'enfocament i reforça la coherència amb el seu model d'actuació, centrat en les capacitats dels infants i l'estimulació multisensorial.

A més, es concreta la col·laboració amb el centre al llarg del procés de desenvolupament del recurs, especialment pel que fa al contrast de materials, l'observació amb infants i la posterior implementació pilot amb professionals i famílies del CAE.

En aquest marc, es valora especialment la possibilitat de traslladar una experiència significativa del context educatiu a l'àmbit familiar, i sobretot, de generar espais de relació, joc i gaudi compartit entre infants i famílies.

5.1.3. Recerca i anàlisi de referents

Per iniciar la materialització de la proposta, es realitza una recerca i anàlisi de llibres infantils adreçats a infants de 0 a 3 anys, d'acord a les similituds amb les característiques evolutives dels infants atesos al CAE de Nexe Fundació. La revisió es complementa amb consultes a bibliotecaris especialitzats i mestres d'educació infantil.

L'anàlisi evidencia una oferta limitada de recursos que integrin simultàniament una estructura narrativa clara, experiències sensorials i possibilitats d'interacció afectiva entre infant i adult. Aquestes limitacions són contrastades amb l'equip del CAE, que posa de manifest la necessitat de dissenyar un recurs ajustat a aquestes característiques i recomana la creació d'un llibre propi. Aquesta mancança evidencia la necessitat de generar propostes literàries més accessibles i inclusives per a infants amb pluridiscapacitat.

5.1.4. Definició dels criteris de disseny

A partir del procés d'anàlisi i contrast amb el centre, es defineixen els criteris que guiaran el disseny del recurs. Es prioritza una estructura narrativa simple i repetitiva, que faciliti la comprensió i afavoreixi la connexió emocional amb el relat. A més, es prioritza la incorporació d'elements multisensorials que ofereixin diverses modalitats de resposta i participació.

En definitiva, aquesta fase permet consolidar una proposta coherent amb el model d'actuació del centre, ajustada a les característiques dels infants amb pluridiscapacitat i orientada a transferir el joc compartit a l'entorn familiar com a espai de relació, participació i gaudi.

5.2. Fase 2. Desenvolupament i disseny iteratiu

Aquesta fase presenta el desenvolupament de la proposta, el pas de la idea a la materialització a partir d'un disseny iteratiu basat en l'experimentació, la validació i l'ajustament continu.

5.2.1. Construcció de la narrativa i estructura del llibre

En un primer moment es desenvolupa la narrativa del llibre, establint l'estructura, els personatges i la intencionalitat educativa del recurs. El relat s'organitza a partir d'una estructura simple, repetitiva i seqüenciada en episodis breus, amb la voluntat d'oferir una proposta flexible i adaptada a les necessitats i la capacitat d'atenció de cada infant. D'aquesta manera, el llibre pot explicar-se de manera continuada o fragmentada, mantenint la coherència global del relat.

La història segueix un fil conductor clar en què el protagonista, un conillet, inicia un recorregut per diferents escenaris on interactua amb diversos animals –el pollet, la medusa i l'eriçó– a través de situacions de joc compartit. Cada trobada manté una estructura repetitiva basada en l'arribada a un nou espai, la descoberta d'un estímul, la interacció amb l'animal i el comiat, afavorint així l'anticipació i la comprensió de la seqüència narrativa. Els escenaris –la casa, el camp, la platja i el prat– es defineixen tenint en compte les seves possibilitats sensorials i la coherència amb els objectes d'estimulació associats al relat.

Un cop definida la proposta narrativa, es desenvolupen esbossos preliminars dels personatges i entorns, cuidant la coherència estètica i la claredat visual del conjunt (vegeu l'Annex C per als esbossos del llibre). A partir d'aquests esbossos es realitza la il·lustració digital i la primera maquetació del llibre, que permet concretar la dimensió visual del recurs.

Finalment, es seleccionen els objectes sensorials que complementen la narrativa, prioritzant materials accessibles, significatius i adaptats al context del CAE. S'incorporen tant objectes representatius dels personatges com elements més simbòlics o abstractes, configurant dues propostes diferenciades que seran compartides amb el centre per a la seva revisió i orientació.

5.2.2. Contrast amb professionals i recollida de recomanacions

5.2.2.1. Professionals del CAE

En el contrast de la primera maquetació amb la direcció del CAE, es destaca la necessitat d'ampliar les possibilitats de participació dels infants a través de la incorporació de pictogrames al llibre, per afavorir l'accessibilitat comunicativa i avançar cap a una proposta més inclusiva i adaptable a diferents perfils d'infants. A més, es recomana integrar tots els sentits a la proposta, considerant, però les limitacions associades al gust en aquest tipus d'experiències sensorials.

En relació amb els materials sensorials, els professionals recomanen prioritzar objectes representatius directament vinculats als personatges, evitant elements abstractes, per facilitar la comprensió i la mediació de la persona adulta durant l'experiència. En aquesta línia, també es proposa incorporar estímuls específics relacionats amb els diferents espais del relat, com una bossa aromàtica per al prat, aigua en esprai per a la platja o blat de moro pel camp.

5.2.2.2. Tutories amb la tutora del TFG

En una reunió amb la tutora del treball de fi de grau, la Sílvia Blanch, es revisa la proposta des d'una perspectiva pedagògica i d'accessibilitat. Inicialment, el recurs s'havia concebut com un llibre per ser explicat oralment amb els objectes com a suport físic. No obstant això, es posa de manifest la necessitat d'ampliar les possibilitats d'accés i participació dels infants, de manera que el recurs pugui utilitzar-se de forma flexible a través de la narració oral, el llibre com a suport, els objectes sensorials i els pictogrames, configurant així un format multimodal.

Així mateix, es planteja incorporar elements visuals a la narració que representin de manera explícita l'acció de joc entre els personatges, incorporant, per exemple, joguines o elements que reforcin la comprensió de la interacció lúdica.

Finalment, es revisen les il·lustracions i l'estructura visual del relat per afavorir-ne la comprensió i l'accessibilitat. En aquest sentit, es decideix situar el protagonista en un entorn quotidià clarament identificable, com ara la seva casa, i reduir la presència d'elements secundaris que podrien generar sobrecàrrega visual.

5.2.2.3. Recomanacions d'altres professionals

També es recullen aportacions d'altres professionals de l'àmbit educatiu i creatiu amb la finalitat d'enriquir el disseny del recurs des d'una perspectiva interdisciplinària.

D'una banda, l'il·lustrador de literatura infantil Sergi Portela valora positivament la paleta cromàtica utilitzada, destacant l'adequació dels colors suaus i harmònics per generar una atmosfera coherent amb el relat. Tot i això, recomana introduir un major contrast visual en la representació dels personatges per facilitar la identificació i l'atenció als elements principals.

D'altra banda, la professora de Didàctica de la Música en Educació Infantil de la Universitat Autònoma de Barcelona, Jèssica Pérez, orienta la incorporació de recursos sonors dins del llibre, recomanant l'ús d'onomatopeies associades als animals com a recurs més accessible i coherent amb la proposta, en substitució de la idea inicial d'una cançó específica per a cada personatge.

5.2.3. Primeres reformulacions del recurs

A partir del retorn dels professionals, s'inicia una reformulació del recurs orientada a millorar-ne l'accessibilitat, la comprensió i la flexibilitat d'ús. En relació amb les il·lustracions, es reforça el contrast visual dels personatges amb línia negra, s'eliminen elements secundaris per evitar saturació i s'incorpora un espai per a pictogrames, afavorint una estructura multimodal.

Pel que fa a la narrativa, es reforça la representació explícita de les situacions de joc amb la incorporació d'un objecte lúdic, la pilota, per facilitar la comprensió de la interacció entre els personatges. En les il·lustracions, es potencia la representació de les onomatopeies associades als animals mitjançant l'augment de la seva mida tipogràfica, amb la finalitat d'afavorir la focalització visual i la comprensió d'aquest element, alhora que s'eliminen frases secundàries.

Respecte als materials sensorials, es prioritzen objectes físics representatius i coherents amb els personatges i escenaris del llibre, seguint les recomanacions dels professionals del centre. Això comporta la revisió d'alguns materials inicials, com la substitució del blat de moro per palla, considerada més representativa i amb major potencial d'exploració sensorial.

En conjunt, aquestes modificacions consoliden el recurs com una proposta més accessible, flexible i adaptada a la diversitat dels infants i les seves famílies, evidenciant el caràcter inclusiu i col·laboratiu del disseny amb la comunitat educativa del centre.

5.2.4. Experimentació amb infants i adaptació iterativa del recurs

Una vegada introduïdes les primeres reformulacions, s'inicia un procés d'experimentació directa amb els infants del CAE de Nexe Fundació mitjançant sessions de joc individualitzades orientades a observar les seves respostes davant dels estímuls sensorials.

Les visites periòdiques al centre permeten contrastar dinàmiques coherents amb el llibre i explorar formes d'interacció transferibles a l'àmbit familiar. Inicialment, es treballa amb objectes de característiques similars als previstos en el recurs final.

Les observacions de joc evidencien una gran diversitat en les formes de joc, exploració i relació amb els estímuls, amb diferències en la durada i intensitat de la interacció. Aquesta variabilitat reforça l'estructura del llibre basada en episodis independents, que permeten a les famílies adaptar l'experiència als interessos de l'infant sense seguir una estructura rígida.

A partir d'aquestes observacions, es confirma la necessitat de plantejar orientacions flexibles i obertes, capaces d'adaptar-se als ritmes, preferències i formes de participació de cada infant. A més, el procés d'experimentació permet identificar noves formes d'interacció no previstes inicialment, així com la capacitat d'alguns infants per escollir objectes i expressar preferències clares davant els estímuls proposats.

5.2.5. Concreció i materialització final del recurs

A partir de les observacions realitzades durant les proves i de les orientacions dels professionals, es duu a terme una reformulació definitiva del recurs. Pel que fa a l'estructura narrativa, es reformulen les accions inicials de joc (com perseguir, llençar o fer rodar la pilota) cap a una proposta més oberta centrada en l'acció general de jugar, per garantir una major adaptació a les diferents formes d'interacció observades.

En relació amb els objectes, es consolida la selecció final dels materials amb alguns ajustos derivats de l'experimentació, com la incorporació de diferents textures a la medusa per enriquir l'experiència tàctil. Seguidament, s'elaboren i s'adquireixen els objectes sensorials del recurs.

Quant a l'accessibilitat comunicativa, s'incorporen pictogrames a la part superior del llibre i a la maleta per facilitar la participació i l'elecció per part dels infants. Una vegada finalitzat el disseny, el llibre s'imprimeix en un format resistent amb portada rígida i pàgines de major gramatge que garanteixin una major durabilitat i consistència durant l'ús.

Finalment, el recurs es completa amb la guia d'orientacions per a les famílies, que incorpora tant recomanacions per a una primera aproximació, així com propostes per anar més enllà. A més, se selecciona la maleta viatgera, que s'escull prioritzant un format fàcil de transportar i amb bona organització visual del contingut, per facilitar l'ús autònom per part de les famílies.

5.3. Fase 3. Implementació pilot i transferència del recurs

Un cop finalitzada la materialització del recurs, es duu a terme una fase de validació al CAE per analitzar l'aplicabilitat i iniciar la seva transferència als contextos reals d'ús amb les famílies. Aquesta fase reforça la dimensió de servei del projecte en el marc de l'ApS, orientada a generar un impacte real en la comunitat educativa. El recurs és presentat al director del CAE de Nexe Fundació i a l'equip professional, que en fan una valoració global positiva, especialment pel que fa a l'adaptabilitat a diferents perfils d'infants i formes de joc.

A partir d'aquesta retroacció, s'acorda una transferència progressiva que inclou una prova pilot amb dues famílies i l'ús del recurs per part dels professionals en sessions individualitzades.

Finalment, es planteja una xerrada adreçada a les famílies per presentar el recurs, explicar-ne les formes d'ús i oferir orientacions per afavorir el joc i la comunicació amb els seus fills i filles. Tot i que inicialment aquesta sessió s'havia previst per a mitjans de maig, s'acorda ajornar-la fins a principis del mes de juny per facilitar una major assistència de les famílies, tenint en compte el calendari d'activitats del centre (vegeu l'Annex D per al guió de la xerrada amb les famílies).

6. PRODUCTE

6.1. Resultat final del projecte

El resultat final del present projecte d'ApS, desenvolupat en col·laboració amb Nexe Fundació, és la creació de la "Maleta viatgera: El Conillet que volia jugar", un recurs educatiu multimodal i multisensorial orientat a promoure experiències de joc compartit entre infants amb pluridiscapacitat i les seves famílies en l'entorn familiar. Aquesta proposta dona resposta directa a l'objectiu general del TFG, centrat a afavorir situacions de joc compartit com a espai de relació, comunicació i gaudi.

Figura 1

Maleta viatgera i el llibre adaptat "El Conillet que volia jugar"



Nota. Elaboració pròpia.

El disseny del recurs parteix del procés d'anàlisi de les necessitats educatives dels infants amb pluridiscapacitat i en la identificació de les seves formes de comunicació i interacció en contextos d'atenció especialitzada. De manera complementària, també s'han considerat les dificultats identificades en les famílies per generar situacions de joc compartit en el context quotidià. Aquest procés ha permès orientar la proposta cap a un recurs que respongui tant a les necessitats dels infants com les de les famílies.

En aquest sentit, la proposta es planteja com un recurs accessible, adaptable i flexible, dissenyat des d'una perspectiva inclusiva per afavorir la participació i la interacció dels infants a través del joc, la narració i l'exploració sensorial. La maleta integra diversos materials i recursos que permeten aproximar-se al relat mitjançant diferents canals comunicatius i sensorials, amb la finalitat de potenciar la participació activa de l'infant i la interacció amb la família.

El recurs inclou el llibre "El Conillet que volia jugar", elaborat per al projecte i adaptat amb pictogrames fixats mitjançant un sistema de fixació amb velcro per facilitar-ne l'accessibilitat i la participació durant la lectura (vegeu l'Annex E per al llibre elaborat). Aquest llibre actua com a fil conductor de tota la proposta i estructura l'experiència compartida entre l'infant i la família.

A més del llibre, el recurs incorpora diferents elements sensorials vinculats amb els personatges i situacions del relat, que permeten ampliar l'experiència narrativa a través de l'exploració corporal i perceptiva. En l'interior s'hi inclouen:

Figura 2

Materials inclosos en la maleta

Llibre	Conillet	Manta suau
		
Pollet	**Medusa**	**Eriçó**
		
Palla (Camp)	**Esprai d'aigua (Platja)**	**Bossa aromàtica (Prat)**
		

Nota. Elaboració pròpia.

Aquests materials han estat seleccionats conjuntament amb els professionals de Nexe Fundació de manera intencionada, tenint en compte els diferents canals sensorials implicats i amb la voluntat d'oferir una proposta variada i accessible (vegeu l'Annex F per concreció dels estímuls).

Tots els materials es presenten organitzats en bosses identificades amb pictogrames dins la maleta, per facilitar-ne la identificació i accessibilitat durant l'ús autònom per part de les famílies. Aquesta organització respon a la necessitat de simplificar la preparació de l'activitat i afavorir-ne la implementació, reduint les possibles barreres derivades de la manca de temps de les famílies.

Figura 3

Organització interna de la maleta viatgera



Nota. Elaboració pròpia.

Finalment, la proposta es complementa amb una guia d'orientacions adreçada a les famílies, amb propostes d'ús flexibles i no directives que tenen com a finalitat acompanyar l'experiència, respectant els ritmes, interessos i formes d'interacció de cada infant i la seva família. Paral·lelament, s'incorpora una llibreta de retorn pensada com a espai de registre i reflexió sobre les vivències familiars derivades de l'ús del recurs (vegeu l'Annex G per a la guia d'orientacions).

La maleta viatgera està concebuda per ser cedida temporalment des de Nexe Fundació a les famílies, de manera que cada infant pugui gaudir del recurs dins del seu entorn quotidià durant aproximadament una setmana. Aquesta temporalitat pretén afavorir una aproximació flexible al material i permetre que cada família adapti l'experiència als seus ritmes i dinàmiques quotidianes. En aquest sentit, la proposta no estableix una única manera d'utilització, sinó que promou diferents formes d'interacció i participació a partir del joc compartit, prioritzant el gaudi i la construcció d'experiències significatives entre l'infant i la seva família.

6.2. Impacte i valoració del producte

La implementació de la "Maleta viatgera: El Conillet que volia jugar" s'ha desenvolupat a través de diferents proves pilot que han permès valorar l'adequació del recurs, observar les respostes dels infants i analitzar les possibilitats de joc compartit que ofereix dins l'entorn quotidià. No obstant això, la implementació amb totes les famílies no s'ha pogut desenvolupar segons el que s'havia previst inicialment, ja que el caràcter iteratiu del procés de disseny i les diverses reformulacions han allargat el temps de desenvolupament del recurs, limitant la fase d'ús familiar a dues proves pilot.

6.2.1. Prova pilot pròpia d'implementació del recurs final

La primera prova pilot del recurs final es realitza amb un grup de sis infants del CAE amb la finalitat d'avaluar l'adequació del recurs abans de la seva cessió a les famílies. Les observacions mostren que els infants responen de manera diversa als estímuls, aspecte que reforça la necessitat d'un recurs flexible i adaptable. Alguns mostren especial interès per objectes concrets, com l'eriçó o el pollet lluminós, mentre que d'altres reaccionen millor davant estímuls tàctils o visuals específics. Es destaca especialment la bona resposta general davant l'aigua en esprai i les possibilitats de joc vinculades al pollet lluminós (vegeu l'Annex H.1 el registre d'observacions).

Durant l'experiència, diversos infants mantenen l'atenció i l'interès pels materials durant períodes prolongats de temps, mostrant iniciatives d'exploració, manipulació i joc espontani amb els diferents objectes. Aquesta participació més sostinguda evidencia el potencial del recurs per generar experiències de joc significatives i adaptades a les formes d'interacció dels infants amb pluridiscapacitat (vegeu l'Annex H.2. per a les imatges de la prova pilot).

La prova pilot també permet valorar aspectes vinculats a l'organització i estructura del recurs. S'identifica que la divisió del relat en petits episodis independents facilita adaptar el ritme i

l'ordre de l'activitat segons l'interès de cada infant, tot i que s'observa que la simultaneïtat de diversos estímuls podria generar sobreestimulació en alguns moments.

6.2.2. Prova pilot per part dels professionals del CAE

La segona prova pilot es desenvolupa per una professional del centre i dos infants, per valorar el recurs des d'una perspectiva educativa i funcional (vegeu l'Annex I.1. per a la transcripció de la conversa). La professional utilitza el llibre com a suport de la narració, incorpora els pictogrames per facilitar la participació, i complementa l'activitat amb els diferents elements sensorials vinculats al relat, adaptant constantment la proposta a les necessitats i respostes dels infants.

Durant la intervenció, els infants participen activament a través dels pictogrames, que manipulen i col·loquen al velcro de les pàgines del llibre, fet que afavoreix la seva implicació en l'experiència. Així mateix, es valora de manera positiva l'organització dels objectes en les bosses identificades amb pictogrames, ja que es decideixen utilitzar com objectes de joc que generen curiositat i expectació en els infants.

La professional assenyala que les orientacions són clares i comprensibles, i destaca especialment la utilitat dels QR per accedir a les cançons, que permeten integrar moments d'escolta significativa. En aquest sentit, es valora positivament que no tots els estímuls incorporin música, fet que afavoreix una experiència més equilibrada.

A nivell interactiu, s'observa que els infants riuen, mostren interès i atenció, participen de manera activa, i expressen diferents formes de comunicació. En general, es mostren receptius i gaudeixen de l'activitat, tot i que es destaca que alguns estímuls no són igual d'atractius per als infants, especialment la textura del conillet, que en el cas d'ambdós infants genera una menor acceptació arran de la seva hipersensibilitat (vegeu l'Annex I.2. per les imatges de la prova pilot).

Finalment, la professional indica que la simultaneïtat entre narració i manipulació dels estímuls pot resultar complexa, però valora el recurs com a una proposta completa i multimodal, destacant que permet adaptar-se a diferents necessitats, interessos i nivells de participació dels infants des d'una perspectiva inclusiva.

6.2.3. Prova pilot en l'entorn familiar

La prova pilot en l'entorn familiar s'ha dut a terme amb dues famílies del CAE, a les quals se'ls ha facilitat la maleta viatgera per a la seva utilització en el context domèstic. Aquesta implementació permet obtenir una primera aproximació al funcionament del recurs en situacions de joc compartit fora del context institucional.

Tot i que les dues famílies han utilitzat el recurs, només s'ha pogut disposar de material audiovisual i de retorn detallat per part d'una d'elles. Per aquest motiu, l'anàlisi que es presenta a continuació se centra principalment en la informació recollida de la primera família, mentre que la participació de la segona es recull de manera més breu.

6.2.3.1. Implementació amb la família de la Sol

La família de la Sol ha estat la primera a realitzar la prova pilot amb la maleta viatgera. L'activitat s'ha desenvolupat principalment amb la mare durant tres dies diferents, en els quals també han participat el pare i la germana petita, la Gina, que ha participat de manera activa en les situacions de joc. La família ha fet arribar material audiovisual i el retorn a les preguntes formulades.

De la conversa mantinguda amb la família es desprèn que ha fet un ús progressiu i flexible del recurs, combinant el llibre il·lustrat amb els materials sensorials i els pictogrames (vegeu l'Annex J.1. per a la transcripció de la conversa). La mare destaca especialment la rellevància dels elements manipulatius, que són els que generen una major resposta d'interès per part de l'infant, tot i que el llibre també és utilitzat com a suport narratiu i lúdic.

En relació a les reaccions de l'infant, els materials sensorials mostren expressions clares de benestar i implicació durant l'activitat. La Sol mostra respostes d'alegria com el riure, l'activació corporal i el canvi d'expressió facial en contacte amb els estímuls, especialment amb l'aigua i la medusa, evidenciant el gaudi durant el joc compartit. Aquestes reaccions suggereixen una participació activa i una resposta positiva als estímuls proposats (vegeu l'Annex J.2 les imatges).

Pel que fa a la dinàmica de joc compartit, la família descriu l'experiència d'una manera molt positiva, tot i algunes dificultats contextuals vinculades a l'organització de l'espai i el posicionament de l'infant, aspecte que incideix directament en la seva capacitat d'interacció i manipulació dels materials. En aquest sentit, es posa de manifest la importància de l'adequada adaptació postural per facilitar la participació activa de l'infant durant l'experiència.

Les observacions a partir dels vídeos i materials aportats mostren un clima emocional positiu durant l'experiència, amb expressions freqüents d'alegria tant per part de la Sol com dels membres de la família. S'evidencia una actitud de predisposició favorable envers el recurs, així com una implicació activa en la seva utilització.

Un aspecte rellevant identificat és la capacitat de la família per adaptar i resignificar el recurs, integrant elements que no es presenten de manera literal en el text del llibre i ampliant la narració segons el seu propi estil d'interacció. Així mateix, el recurs s'ha utiltizar de manera compartida amb la germana petita de la Sol, fet que reforça la dimensió social i inclusiva de l'activitat. La mare en valora positivament la flexibilitat, ja que els diferents estímuls i formes d'interacció també resulten atractius i accessibles per a la germana.

6.2.3.2. Implementació amb la família del Mateo

La maleta viatgera també ha estat utilitzada per la família del Mateo, concretament en una experiència compartida amb la seva àvia. Tanmateix, en aquest cas no s'ha pogut disposar de material audiovisual ni recollir un retorn sistemàtic.

Malgrat aquesta limitació, en el moment del retorn de la maleta al centre, l'àvia va compartir algunes impressions sobre l'experiència. Tal com va comentar, el Mateo va mostrar una bona predisposició envers el recurs i va gaudir especialment de l'exploració dels diferents estímuls

sensorials. A més, l'àvia va destacar l'interès que l'infant manifestava durant l'activitat i les respostes positives observades davant dels materials proposats.

Tot i que aquesta informació no permet una anàlisi tan aprofundida com en el cas anterior, aporta indicis favorables sobre l'acceptació del recurs en l'entorn familiar i sobre el seu potencial per generar situacions de joc compartit més enllà del context institucional.

6.2.4. Valoració general de Nexe Fundació

La valoració general del producte i del procés d'Aprenentatge i Servei (ApS) ha estat realitzada pel director del CAE de Nexe Fundació en representació de tot l'equip professional del centre (vegeu l'Annex K per al retorn del director del CAE). En conjunt, la valoració és molt positiva tant pel que fa al recurs desenvolupat com al procés de col·laboració establert durant el projecte.

Segons el centre, la proposta supera les expectatives inicials, ja que el que inicialment es plantejava com un material pedagògic d'estimulació s'ha convertit en un recurs sensorial, comunicatiu i de joc compartit orientat tant als infants com a les seves famílies. Es destaca especialment el format de la maleta viatgera, que permet traslladar l'experiència de joc a l'entorn familiar i afavorir moments de relació, comunicació i gaudi compartit.

El director valora molt positivament la flexibilitat i adaptabilitat del recurs, així com la incorporació de pictogrames, codis QR amb cançons i materials sensorials, que permeten ajustar la proposta a les necessitats i ritmes de cada infant. També considera que el producte respon adequadament a la necessitat detectada i contribueix a facilitar experiències de joc compartit en famílies que sovint disposen de pocs recursos o referents per desenvolupar activitats lúdiques.

A més, el centre considera que el recurs aporta valor afegit respecte als materials ja existents, tant per la renovació de recursos pedagògics com per la cura i qualitat presents en el procés de creació. També destaca la seva aplicabilitat dins el CAE i la possibilitat d'integrar-lo de manera habitual en la pràctica educativa del centre i en altres contextos similars.

Finalment, la valoració del procés d'ApS és també molt positiva. El centre destaca la comunicació constant, la implicació i el treball compartit desenvolupat durant el projecte, així com la creació d'un material útil i significatiu per als infants, les famílies i els professionals del CAE.

7. CONCLUSIONS

Els resultats obtinguts al llarg del present TFG evidencien que la "Maleta viatgera: El Conillet que volia jugar" constitueix una proposta que permet valorar positivament el potencial educatiu del recurs per afavorir experiències de joc compartit entre infants amb pluridiscapacitat i les seves famílies.

Les diferents proves pilot realitzades mostren que la proposta genera oportunitats de participació, interacció, exploració sensorial i comunicació adaptades a les característiques dels infants, alhora que facilita la implicació activa de les famílies en contextos quotidians.

Tot i les limitacions derivades de l'abast de la implementació, els resultats evidencien que el recurs respon a la necessitat detectada inicialment i ofereix una primera aproximació a la creació d'experiències lúdiques accessibles, flexibles i significatives entre infant i família.

7.1. Relació dels resultats amb el marc teòric

La configuració global de la maleta com a recurs multimodal i multisensorial s'alinea amb el que defensa CAST (2015) sobre els principis del DUA, ja que integra múltiples formes de representació, participació i implicació a través de canals visuals, tàctils, auditius i manipulatius per garantir experiències accessibles a tots els infants. Al mateix temps, el caràcter flexible i adaptable del recurs respon als plantejaments de Martínez (2011), Pieri (2021), Rosell et al. (2012) i Soro-Camats et al. (2012), que defensen intervencions globals i centrades en les potencialitats i necessitats de cada infant.

Les proves pilot evidencien respostes diferenciades davant els estímuls, fet que reforça la importància d'una mediació adulta ajustada i d'experiències obertes i personalitzables. En aquest sentit, la proposta incorpora principis de l'Estimulació Basal d'Andreas Fröhlich (Pérez, 2003; Renard, 2006), promovent experiències perceptives significatives com a via de comunicació, relació i desenvolupament global.

El llibre il·lustrat esdevé un espai d'interacció compartida entre infant i adult, en coherència amb les aportacions de Colomer (2010) i Ros (2019) sobre lectura compartida i vincle afectiu. El seu disseny incorpora criteris propis de la literatura infantil primerenca descrits per Correro i Real (2019) i Van der Linden (2013), especialment pel que fa a l'estructura narrativa, la materialitat i la construcció visual del llibre. A més, la incorporació de pictogrames i materials manipulatius reforça també les aportacions de Torrents et al. (2012) i UNICEF (2021) sobre accessibilitat i SAAC, aproximant la proposta al conte vivenciat amb infants amb pluridiscapacitat, en què la narració es transforma en una experiència corporal, sensorial i relacional.

Un dels principals valors del recurs es troba en la seva capacitat per promoure el joc compartit entre infants i famílies, objectiu central del treball. Aquest aspecte s'alinea amb Garaigordobil (2008) i Mateo (2024), que defineixen el joc com un espai de construcció de vincles afectius, expressió emocional i interacció social. En aquest sentit, la maleta es planteja com una proposta

lúdica orientada al gaudi compartit entre infant i família, que a partir de les observacions, es posa de manifest la participació conjunta i implicació activa de la família.

Finalment, els resultats també reforcen la importància d'incorporar la família com a agent actiu de la intervenció, aspecte defensat per Pieri (2021) i Wilder et al. (2017). La maleta viatgera, pensada per al context domèstic, facilita la transferència del joc i la interacció a la vida quotidiana, promovent una participació flexible i corresponsable.

7.2. Assoliment dels objectius

L'objectiu general del TFG s'assoleix de manera parcial, ja que s'han generat situacions observables de joc compartit entre infants amb pluridiscapacitat i les seves famílies en les proves pilot realitzades. Aquestes ofereixen evidències de situacions d'interacció lúdica, atenció conjunta, comunicació i implicació activa de les famílies. Tot i això, la reduïda mostra de participants no permet generalitzar els resultats obtinguts.

En relació amb els objectius específics, s'ha assolit l'anàlisi de les necessitats educatives dels infants amb pluridiscapacitat a partir de l'estada immersiva al CAE, l'observació participativa i el contrast amb l'equip professional, així com el disseny d'un recurs educatiu multimodal, multisensorial i accessible adaptat a les seves necessitats i a les famílies.

Tanmateix, el segon objectiu específic, orientat a identificar les necessitats, potencialitats i dificultats de les famílies en relació amb el joc compartit en el context quotidià, presenta una limitació important, ja que no ha estat possible establir un contacte directe i continuat amb les famílies. En aquest sentit, la informació relativa a aquesta dimensió ha estat facilitada principalment pels professionals del centre, fet que redueix la profunditat de l'anàlisi des de la perspectiva familiar directa.

7.3. Limitacions i línies de continuïtat

El treball presenta diverses limitacions temporals i organitzatives. En primer lloc, la implementació del recurs s'ha reduït a proves pilot puntuals, fet que limita la generalització dels resultats i dificulta valorar l'impacte a llarg termini en les dinàmiques familiars. En segon lloc, la manca de contacte directe i sostingut amb les famílies ha restringit la possibilitat d'obtenir una anàlisi més profunda de la seva experiència real en el context domèstic.

En relació amb la materialitat del recurs, s'ha identificat com a limitació el disseny físic del llibre, ja que la incorporació de pictogrames amb sistema de velcro n'ha incrementat considerablement el volum i ha dificultat parcialment la manipulació i el tancament. Aquest aspecte evidencia la complexitat de crear materials accessibles que, al mateix temps, siguin funcionals i manipulables.

Com a línies de continuïtat, es planteja continuar desenvolupant recursos accessibles i adaptats per a infants aplicables a diversos contextos educatius, línia que també connecta amb l'interès professional futur. En aquest sentit, es considera especialment rellevant poder dur a terme la xerrada prevista amb les famílies del CAE, ampliar l'aplicació del recurs a un nombre més gran de famílies i donar continuïtat a la seva utilització dins Nexe Fundació durant els propers cursos.

A més, es planteja la necessitat de continuar revisant la materialitat del llibre, especialment pel que fa al sistema de pictogrames amb velcro, amb l'objectiu de millorar-ne la manipulació, funcionalitat i accessibilitat. Tot aquest procés permet continuar avaluant el funcionament real del recurs, introduir millores que facilitin l'accessibilitat i ampliar progressivament la transferibilitat a altres contextos educatius i familiars, amb la voluntat de continuar generant experiències de joc, comunicació i vincle compartit entre infants i famílies.

8. REFLEXIONS FINALS

La realització d'aquest TFG en modalitat ApS ha suposat molt més que el disseny d'un recurs educatiu. L'experiència viscuda al CAE de Nexe Fundació i el desenvolupament de la "Maleta viatgera: El Conillet que volia jugar" m'han permès apropar-me a una realitat educativa i relacional que ha transformat la meva manera d'entendre la comunicació, el joc i la relació amb infants que viuen, perceben i es comuniquen amb el món d'una manera única.

Aquesta experiència també m'ha permès comprendre el valor de l'ApS com una metodologia que connecta la formació universitària amb necessitats reals de la comunitat. La col·laboració amb Nexe Fundació ha situat el projecte davant d'un repte social concret, afavorint una aproximació a la pràctica educativa basada en l'escolta, l'observació i l'ajust a les necessitats de cada infant i família.

Al llarg del procés he pogut desenvolupar competències vinculades al Grau en Educació Infantil com l'observació activa, la detecció de necessitats educatives i el disseny de propostes inclusives i accessibles adaptades als ritmes i formes de participació de cada infant. L'elaboració del recurs també m'ha ajudat a comprendre la importància del DUA, dels materials sensorials i de la flexibilitat educativa en contextos de diversitat. Aquest conjunt d'aprenentatges ha contribuït, més enllà de la dimensió acadèmica, a consolidar la meva mirada educativa centrada en les potencialitats dels infants, més que no pas en les seves limitacions.

Les proves pilot han estat, probablement, un dels moments més significatius de tot el procés. Veure com les dues famílies utilitzaven el recurs amb els seus infants m'ha permès entendre que el valor de la proposta no es troba únicament en els materials elaborats, sinó en la capacitat de generar moments reals de relació, joc i gaudi compartit. Especialment, ha estat molt significatiu observar com les famílies reinterpretaven el recurs i l'adaptaven espontàniament a les necessitats, interessos i formes de comunicació del seu infant. Aquest fet m'ha ajudat a comprendre que, en contextos de pluridiscapacitat, no existeixen formes úniques d'interacció ni d'aprenentatge, sinó experiències compartides construïdes des del vincle, la mirada i l'acompanyament quotidià.

Així mateix, aquesta experiència també ha reforçat la meva mirada sobre el paper de la mediació adulta i sobre la importància del joc compartit com a espai de comunicació i afecte. Durant el procés he pogut observar que, sovint, no cal la paraula per comunicar-se, i que petites respostes corporals, gestos, mirades o expressions poden tenir un gran significat dins la interacció amb

l'altre. Aquest aprenentatge ha tingut un impacte important en la meva manera d'entendre l'educació infantil.

Al mateix temps, el treball també m'ha fet prendre consciència de les limitacions existents. La manca de contacte directe amb les famílies i la implementació reduïda del recurs han condicionat l'abast dels resultats. A més, el procés de disseny ha evidenciat la complexitat que implica crear materials realment accessibles, especialment quan cal trobar un equilibri entre la facilitat de comprensió del recurs i la seva usabilitat manipulativa.

Des d'una perspectiva personal, aquest TFG ha tingut un impacte molt significatiu en la meva projecció professional. Des de fa temps, la literatura ha estat un àmbit d'interès profund per a mi, i sempre he tingut el desig de poder crear llibres infantils com a part del meu futur professional. Aquesta experiència m'ha permès, per primera vegada, fer realitat aquest desig i viure el procés de creació d'un llibre des d'una perspectiva educativa, inclusiva i aplicada, fet que ha reforçat encara més la meva motivació per dedicar-me a aquest àmbit.

En aquesta línia, el desenvolupament del recurs m'ha fet prendre consciència de la manca de llibres i materials realment accessibles per a infants amb discapacitat i necessitats educatives especials. Aquesta realitat ha esdevingut un punt d'inflexió en la meva mirada professional, ja que m'ha fet veure la importància de continuar treballant en la creació de recursos que garanteixin experiències de lectura, joc i participació per a tots els infants, independentment de les seves capacitats.

A partir d'aquí, m'agradaria donar continuïtat tant a la creació de llibres infantils adaptats com al desenvolupament de propostes com la maleta viatgera, amb la voluntat de generar recursos transferibles a escoles, centres i entorns familiars. Durant el grau he pogut observar la gran diversitat present a les aules d'Educació Infantil i la necessitat real de disposar de materials que contemplin múltiples formes de representació, participació i implicació, capaços de donar resposta a aquesta diversitat de manera real i significativa.

Finalment, aquesta experiència m'ha ajudat a entendre la importància del compromís social en l'exercici de la professió docent. Com a futura mestra, considero que educar implica també identificar barreres, donar resposta a necessitats reals i contribuir a generar oportunitats de participació per a totes les persones. El contacte amb Nexe Fundació m'ha fet prendre consciència de les desigualtats que encara existeixen en l'accés a recursos adaptats i de la responsabilitat que tenim els professionals de l'educació en la construcció d'entorns més inclusius i accessibles.

9. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Ainscow, M. (2006). Pròleg a la 1ra edició. En G. Echeita, *Educación para la inclusión o educación sin exclusions* (pp. 17-20). Narcea.

Arnáiz Sánchez, P. (2003). *Educación inclusiva: una escuela para todos.* Ediciones Aljibe.

Bessa, F., Fernandes, H. i Lourenço, L. (2006). Comunicación e interacción con la persona con pluridiscapacidad. Ayudas técnicas y comunicación aumentativa y alternativa. En Nexe Fundació (Ed.), *La persona con pluridiscapacidad: necesidades e intervención* (pp. 89-108). Nexe Fundació.

Blanch, S. i Guibourg, I. (2016). El juego: herramienta de desarrollo y aprendizaje. En M. Edo, S. Blanch i M. Anton (Coords.), *El juego en la primera infancia* (pp. 43-46). Octaedro Recursos.

Blanch, S. i Lalueza, J. L. (2022). L'aprenentatge servei a la UAB. En S. Blanch, I. Blanes, A. Bosco, S. Campoy, S. Casillas, E. Castells, J. Estrada, C. Fernández-Córdoba, D. Izquierdo, J. L. Lalueza, M. Llagostera, M. López, G. Navarro, M. P. Aguayo, T. Peire, M. Ruiz, M. C. de Toro i M. Villanueva, *Experiències docents d'Aprenentatge i Servei a la UAB* (pp. 9-26). Eines d'innovació docent en educació superior; 9. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona. Servei de publicacions. https://ddd.uab.cat/pub/colleccioIDES/eines9.pdf

Blesa, Q., Costa, J., de Visscher, C., Duch, R., López, R., Ponce, À. i Serra, D. (2006). Las necesidades de las familias. En Nexe Fundació (Ed.), *La persona con pluridiscapacidad: necesidades e intervención* (pp. 147-160). Nexe Fundació.

Booth, T., Ainscow, M., i Kingston, D. (2006). *Índex para la Inclusión. Desarrollo del juego, el aprendizaje y la participación en Educación Infantil.* CSIE. http://www.eenet.org.uk/resources/docs/Index%20EY%20Spanish.pdf

Bonany i Jané, T. (2019). La estimulación sensorial como elemento fundamental de inclusión. *Acciónmotriz*, *23*, 50-53. https://accionmotriz.com/index.php/accionmotriz/article/view/137/133

Boutin, A. M. (2006). El bienestar físico y mental de la persona con pluridiscapacidad. En Nexe Fundació (Ed.*), La persona con pluridiscapacidad: necesidades e intervención* (pp. 21-52). Nexe Fundació.

Cabreiro Diago, J. i Rubio Roldán, M. A. (2012). *Atención a la diversidad. Teoría y práctica*. Pearson Educación.

CAST. (2015). *Pautes sobre el Disseny Universal per a l'Aprenentatge (DUA). Text complet (Versió 2.0)* (M. Dalmau Montalà, I. Sala Bars i M. Linares Fité, Trad.). Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i l'Esport Blanquerna, Universitat Ramon Llull. (Obra original publicada l'any 2011).

Castellanos Brazález, P., García-Sánchez, F. A. i Mendieta García, P. (2000). La estimulación sensoriomotriz desde el modelo integral de intervención en atención temprana. *Siglo Cero, 31* (4), 5-13. https://webs.um.es/fags/docs/2000sg0_estimulacion.pdf

Cid Rodríguez, M. J. i Camps Llauradó, M. (2010). Estimulación multisensorial en un espacio snoezelen: concepto y campos de aplicación. *Revista Española sobre Discapacidad Intelectual, 41* (4), 22-32. https://sid-inico.usal.es/wp-content/uploads/2018/11/Estimulacion-multisensorial-en-un-espacio-snoezelen_-concepto-y-campos-de-aplicacion.pdf

Colilles, M. (2017). Psicologia i literatura infantil. En C. Correro i N. Real (Eds.), *La literatura a l'educació infantil* (pp. 15- 29). Rosa Sensat.

Colomer, T. i Duran, T. (2000). La literatura en la etapa de educación infantil. En M. Bigas i M. Correig (Eds.), *Didáctica de la llengua en educación infantil* (pp.213-251). Editorial Síntesis.

Colomer, T. (2010). *Introducción a la literatura infantil y juvenil actual.* Editorial Síntesis.

Comes, G. (2003). *Lectura y libros para alumnos con necesidades especiales*. Grupo Editorial CEAC.

Conde, J. L. i Viciana, V. (2002). El juego en el currículo de educación infantil. En J. A. Moreno (Coord.), *Aprendizaje a través del juego* (pp. 67-97). Ediciones Aljibe.

Correro, C. i Real, N. (2019). *La formación de lectores literarios en la Educación Infantil*. Octaedro.

Echeita, G. (2006). *Educación para la inclusión o educación sin exclusiones.* Narcea.

Escribano, A. i Martínez, A. (2013). *Inclusión educativa y profesorado inclusivo. Aprender juntos para aprender a vivir juntos*. Narcea.

Esteban, L. i Martín, M. L. (2016). Cuando el juego es un eje principal del proyecto de escuela. En M. Edo, S. Blanch i M. Anton (Coords.), *El juego en la primera infancia* (pp. 65-68). Octaedro Recursos.

Etchepareborda, M. C., Abad-Mas, L. i Pina, J. (2003). Estimulación multisensorial. *Revista de Neurología, 36* (1), 122-128. https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4658350

Garaigordobil, M. (1990). *Juego y desarrollo infantil. La actividad lúdica como recurso psicopedagógico: una propuesta de reflexión y de acción*. Seco Olea Ediciones, S. L.

Garaigordobil, M. (2008). Importancia del juego infantil en el desarrollo humano. En D. Bañeres, A. Bishop, M. Claustre, O. Comas, M. Garaigordobil, T. Hernández, E. Lobo, M. J. Marrón, J. Ortí, B. Pubill, A. Ruiz de Velasco, M. P. Soler i T. Vida (Coords.), *El juego como estrategia didáctica* (pp. 13-21). Graó.

Guitart, R. (1998). *Jugar i divertir-se tothom. Recull de jocs no competitius*. Graó.

Jiménez-Gómez, Y. i Diéguez-Rodríguez, N. (2025). La literatura en niños con discapacidad intelectual. *Revista Metropolitana de Ciencias Aplicadas, 8* (3), 32-38. https://remca.umet.edu.ec/index.php/REMCA/article/view/918/873

Martínez, M. T. (2002). Evolución del juego a lo largo del ciclo vital. En J. A. Moreno (Coord.), *Aprendizaje a través del juego* (pp. 33-49). Ediciones Aljibe.

Martínez Segura, M. J. (2004). Tecnologías y estimulación sensoriomotriz en niños con pluridiscapacidad. En F. J. Soto i J. Rodríguez (Coords.), *Tecnología, educación y diversidad. Retos y realidades de la inclusión digital* (pp. 73-84). Servicio de Ordenación Administrativa y Publicaciones. https://diversidad.murciaeduca.es/hmes/archivos/mjsegura.pdf

Martínez Segura, M. J. (2011). Formación de maestros, atención educativa a alumnos con pluridiscapacidad y estimulación sensoriomotriz. *Revista Electrónica Interuniversitaria de Formación del Profesorado, 14 (*1), 137-150. https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=217017192011

Mateo, E. (2024). *El juego infantil y su metodologia*. Macmillan Iberia, S.A. https://elibro.net/es/ereader/uab/267595

Moreno Verdulla, A. (1994). *Literatura infantil. Introducción en su problemática, su historia y su didáctica.* Servicio de Publicaciones. Universidad de Cádiz.

Nexe Fundació. (2006). *La persona con pluridiscapacidad: necesidades e intervención*. Nexe Fundación.

Pérez, C. L. (2003). El concepto de estimulación basal en educación. *I Congreso Nacional de Educación y Personas con Discapacidad: conciencia, compromiso y mejora continua,* 221-236. https://estimulacionbasal.net/wp-content/uploads/2020/09/el-concepto-de-estimulacion-basal-en-educacion.pdf

Pérez, I., de Ossó, M. i Pérez, A. (2020). L'atenció als infants amb pluridiscapacitat i les seves famílies. Educació Social. *Revista d'Intervenció Socioeducativa, 74*, 105-120. https://www.raco.cat/index.php/EducacioSocial/article/view/364408

Pieri, M. (2021). Inclusión escolar y alumnos con pluridiscapacidad grave. En P. Arnaiz-Sánchez i A. Escarbajal (Coords.), *Aulas abiertas a la inclusión* (pp. 35-53). Dykinson. https://ebookcentral.proquest.com/lib/uab/reader.action?c=UERG&docID=6538842&ppg=36&pq-origsite=primo

Renard, E. (2006). Enfoques educativos y terapéuticos. En Nexe Fundació (Ed.), *La persona con pluridiscapacidad: necesidades e intervención* (pp. 67-76). Nexe Fundació.

Rigal, R. (1987*). Motricidad humana*. Editorial Pila Teleña, S.A.

Ripoll, O. (2016). Un juego para cada necesidad. En M. Edo, S. Blanch i M. Anton (Coords.), *El juego en la primera infancia (*pp. 29-42). Octaedro Recursos.

Rosell, C., Soro-Camats, E. i Basil, C. (2012). Propuestas educativas para el alumnado con pluridiscapacidad. En E. Soro-Camats, C. Basil i C. Rosell (Eds.), *Pluridiscapacidad y contexto de intervención* (pp. 53-71). Universitat de Barcelona (Institut de Ciències de l'Educació). https://efisiopediatric.com/wp-content/uploads/2017/12/Pluridiscapacidad_y_contextos_de_intervencion_SoroCamats_Basil_Rosell.pdf

Ros, R. (2019). *Mot per mot. Literatures d'infant.* Rosa Sensat.

San José, A. i Asensio, I. (2020). Valoración professional de la utilidad de la estimulación multisensorial en sales Snoezelen para la atención temprana de diferentes diversidades funcionales, incluida la visual. *RED Visual: Revista Especializada en Discapacidad Visual, 76*, 167-189. https://doi.org/10.53094/FGSG1562

Soro-Camats, E., Basil, C. i Rosell, C. (2012). *Pluridiscapacidad y contextos de intervención.* Universitat de Barcelona (Institut de Ciències de l'Educació). https://efisiopediatric.com/wp-content/uploads/2017/12/Pluridiscapacidad_y_contextos_de_intervencion_SoroCamats_Basil_Rosell.pdf

Soto, G. i Solomon-Rice, P. (2012). Relación entre experiencia, rehabilitación y desarrollo del lenguaje. En E. Soro-Camats, C. Basil i C. Rosell (Eds.), *Pluridiscapacidad y contexto de intervención* (pp. 99-116). Universitat de Barcelona (Institut de Ciències de l'Educació). https://efisiopediatric.com/wp-content/uploads/2017/12/Pluridiscapacidad_y_contextos_de_intervencion_SoroCamats_Basil_Rosell.pdf

Torrents, S., Serra, M. i Badia, F. (2012). El cuento como actividad para promover la estimulación sensorial, la comunicación y la resolución de conflictes emocionales. En E. Soro-Camats, C. Basil i C. Rosell (Eds.), *Pluridiscapacidad y contexto de intervención* (pp. 229-242). Universitat de Barcelona (Institut de Ciències de l'Educació). https://efisiopediatric.com/wp-content/uploads/2017/12/Pluridiscapacidad_y_contextos_de_intervencion_SoroCamats_Basil_Rosell.pdf

UNICEF (2021). *Guía para educadores cuentos accesibles. Primera infancia.* Ministerio de Educación y Ciencia Paraguay. UNICEF.

Van der Linden, S. (2013). *Álbum(es).* Ediciones Ekaré.

Von Tetzchner, S. (2012). Desarrollo y pluridiscapacidad. En E. Soro-Camats, C. Basil i C. Rosell (Eds.), *Pluridiscapacidad y contexto de intervención* (pp. 33-52). Universitat de Barcelona (Institut de Ciències de l'Educació). https://efisiopediatric.com/wp-content/uploads/2017/12/Pluridiscapacidad_y_contextos_de_intervencion_SoroCamats_Basil_Rosell.pdf

Wilder, J., Granlund, M. i Björck-Akesson, E. (2012). Cooperación entre profesionales y familias de niños con pluridiscapacidad. En E. Soro-Camats, C. Basil i C. Rosell (Eds.), *Pluridiscapacidad y contexto de intervención* (pp. 149-162). Universitat de Barcelona (Institut de Ciències de l'Educació). https://efisiopediatric.com/wp-content/uploads/2017/12/Pluridiscapacidad_y_contextos_de_intervencion_SoroCamats_Basil_Rosell.pdf

Williams, L. V. (1986). *Aprender con todo el cerebro.* Ediciones Martínez Roca, S.A.

ANNEXOS

ANNEX A. Nexe Fundació: descripció ampliada de l'entitat i del CAE

A.1. Àmbits d'actuació i serveis de Nexe Fundació

Àrea d'atenció a l'infant

L'àrea d'atenció a l'Infant de Nexe Fundació constitueix un dels pilars fonamentals de la seva intervenció, orientada a oferir una atenció global, individualitzada i transdisciplinària als infants amb pluridiscapacitat. El seu principal objectiu és millorar la qualitat de vida dels infants, prevenir i reduir les dificultats associades, i potenciar les capacitats de desenvolupament de cadascun d'ells.

L'atenció als infants amb pluridiscapacitat de la fundació es concreta a través de diversos centres especialitzats, cadascun amb un enfocament concret:

- Centre d'Educació Especial (CEE) "Les Girafes Blaves": centre concertat que acull 40 infants de 0 a 6 anys amb NESE derivades de la pluridiscapacitat i altres trastorns.
- Centre d'Atenció Especialitzada (CAE): únic centre de dia d'atenció especialitzada de Catalunya per a infants de 0 a 6 anys amb pluridiscapacitat.
- Aula d'Atenció Especialitzada (AAE) de l'Escola Bressol Municipal Tambor: servei especialitzat per a infants i famílies que viuen fora de la comarca de Barcelona. Atenen a 13 infants del Baix Llobregat en un entorn inclusiu.
- Unitat Infantil d'Atenció Inclusiva de l'Escola Bressol Municipal Trencadís: unitat formada per un equip multidisciplinari que dona suport als professionals de l'EBM i a 8 infants amb NESE derivades de la pluridiscapacitat.

El model d'atenció s'organitza seguint la dinàmica d'una escola ordinària (de dilluns a divendres, de 9 a 16 h), amb un entorn estructurat i quotidià, basat en una atenció primerenca especifica i individualitzada que té en compte totes les dimensions de desenvolupament infantil. Des d'una perspectiva global i a través del joc, es duen a terme diverses teràpies i actuacions especialitzades per donar resposta a les diferents dimensions del desenvolupament infantil. Entre aquestes, destaquen la salut i l'alimentació, amb un servei d'atenció domiciliaria; la fisioteràpia, orientada al desenvolupament psicomotriu i a la prevenció de deformitats; la fisioteràpia aquàtica, que utilitza l'aigua com a teràpia per proporcionar i afavorir experiències motrius; i la logopèdia, centrada en tractaments de trastorns en la comunicació o l'alimentació.

Entre totes aquestes actuacions, l'atenció primerenca esdevé un element clau, ja que ofereix una atenció totalment individualitzada amb l'objectiu de proporcionar una estimulació global de les capacitats de l'infant en totes les àrees de desenvolupament --motriu, cognitiva, perceptiva i comunicativa--, sempre adaptant-se a les necessitats especifiques de cada infant. La intervenció

es realitza a partir de diversos materials sensorials i recursos tècnics, tot dissenyant entorns càlids i segurs per l'infant.

Paral·lelament, la musicoteràpia també esdevé imprescindible en el model d'actuació, tant per la seva dimensió terapèutica com per la seva capacitat per generar vincle. Nexe Fundació considera la musicoteràpia com una eina fonamental en el tractament, diagnòstic i avaluació dels infants amb pluridiscapacitat. A més, la seva naturalesa vivencial i lúdica facilita la creació d'experiències compartides amb les famílies, en què es reforcen els vincles afectius i s'amplien les oportunitats d'aprenentatge més enllà del context terapèutic.

Àrea de famílies

L'àrea de Famílies s'orienta a donar resposta a les necessitats d'acompanyament, informació i orientació que presenten les famílies d'infants amb pluridiscapacitat, especialment durant els moments inicials, en què sovint es troben en situacions de desorientació. En aquest context, Nexe Fundació ofereix suport en tot allò que les famílies poden necessitar a partir d'una escolta activa i un acompanyament, sempre prioritzant el seu benestar i la qualitat de vida familiar.

Aquesta àrea ofereix informació, orientació i assessorament sobre temes relacionats amb la pluridiscacipitat com, els recursos, les prestacions, els serveis, la cura i l'atenció dels seus fills i filles. A més, promou la creació de grups de suport adreçats a mares i pares, i avis i àvies, que permeten compartir experiències i inquietuds així com crear xarxes de suport muto entre famílies.

D'altra banda, es desenvolupen accions formatives, tallers i xerrades, orientades a proporcionar eines i coneixements a les famílies per afrontar la criança d'un infant amb pluridiscapacitat, alhora que també esdevenen espais de trobada que afavoreixen la relació entre famílies i contribueixen al seu benestar emocional.

Àrea de respir i lleure

L'Àrea de Respir i Lleure ofereix propostes d'oci adaptades a infants i joves fins els 21 anys amb discapacitat, ajustades a les seves habilitats i etapa evolutiva. Aquestes activitats afavoreixen la participació en experiències lúdiques i la interacció amb iguals, alhora que faciliten la conciliació i el descans familiar.

Entre les actuacions que es desenvolupen destaquen els espais, que es realitzen un dissabte al mes i s'organitzen en funció de l'edat dels infants. El Girajoc s'adreça a infants menors de 8 anys, en què es combinen activitats familiars i espais de joc i tallers, mentre que l'Esplai està dirigir a infants i joves de 9 a 21 anys amb activitats adaptades a les seves capacitats.

El Respir de Cap de Setmana és una activitat que permet als infants gaudir d'estades en entorns naturals amb activitats lúdiques, tallers i passejos per la natura, mentre les famílies disposen d'un temps de descans. En aquest sentit, els Grups d'Oci configuren grups estables de 10 infants que afavoreixen la cohesió i la relació entre iguals, amb activitats mensuals adaptades i una atenció totalment individualitzada.

També es proposen iniciatives com el programa Temps per tu, dirigit a infants menors de 4 anys, així com casals i colònies en períodes de vacances escolars, que combinen activitats com jocs, tallers o sortides amb un suport a la conciliació familiar.

Àrea de formació i recerca

L'àrea de Formació i Recerca de Nexe Fundació té com a finalitat generar i difondre coneixements especialitzats en l'àmbit de la pluridiscapacitat. En aquest sentit, la fundació promou la formació contínua dels professionals i la transferència de la seva experiència, adquirida al llarg de més de quaranta anys d'intervenció.

Des del 2016, l'entitat desenvolupa programes formatius propis adreçats tant als professionals de la fundació com a altres agents externs, abordant els àmbits educatius, sanitaris i familiars. Paral·lelament, es manté una estreta vinculació amb diverses universitats –entre les que destaquen Blanquerna-Ramon Llull, Universitat Internacional de Catalunya, Universitat de Manresa-Universitat Central de Catalunya, UB, UAB— col·laborant en graus i màsters per facilitar la formació pràctica dels futurs i futures professionals especialitzats.

Pel que fa a la recerca, Nexe Fundació participa en diferents projectes d'investigació tant propis com en col·laboració amb altres institucions, a escala nacional i europea. Aquesta acció contribueix a aprofundir en la comprensió de la pluridiscapacitat i a impulsar el disseny de noves pràctiques d'intervenció amb la finalitat de millorar la qualitat de vida dels infants i les seves famílies.

Àrea de sensibilització

L'àrea de Sensibilització es centra en donar visibilitat la realitat dels infants amb pluridiscapacitat i promoure una cultura d'inclusió i respecte per la diversitat. Les activitats i campanyes es dirigeixen a tota la societat, especialment a infants i joves, amb la finalitat de generar coneixements sobre la pluridiscapacitat i defensar els drets dels infants.

Les accions s'implementen principalment en centres educatius i d'oci --escoles ordinàries, centres cívics, centres oberts i biblioteques—, oferint espais vivencials que permeten a infants i joves experimentar la diferència com una riquesa. Aquestes activitats es duen a terme a tot el territori català i estan incloses en iniciatives com el Programa d'Activitats Escolars (PAE) de Barcelona, amb segell de qualitat.

Entre les activitats principals hi ha el conta-contes "Mimi i la Girafa Blava", un conte destinat a infants de 3 a 8 anys, que permet treballar emocions, la comprensió de la diferència i la tolerància a la diversitat. Així mateix, es realitza el taller creatiu "Posa't a la pell blava", adreçat a infants majors de 8 anys, en el qual els participants experimenten diverses limitacions físiques i sensorials a partir de l'art.

Àrea del CRIT

El Centre de Recerca, Innovació i Tecnologia (CRIT) de Nexe Fundació és un espai que té com a objectiu generar coneixement i desenvolupar solucions tecnològiques accecibles que millorin la qualitat de vida dels infants amb pluridiscapacitat i de les seves famílies. Primer detecten les necessitats reals no cobertes en la pràctica terapèutica i educativa, després identifiquen les habilitats i les transformen en solucions personalitzades a través de processos d'innovació de prototipatge, validació i millora continua.

El CRIT treballa amb professionals de la fundació, voluntaris, estudiants i en col·laboració amb universitats com UPC, La Salle, UAB i UOC, desenvolupant projectes de recerca aplicada amb un retorn directe a la societat.

Dins del CRIT, la fundació ha posat en marxa el Banc de Recursos "Pas a pas", un servei d'assessorament i préstec de productes de suport i tecnologia inclusiva que afavoreix l'autonomia i la participació dels infants amb pluridiscapacitat.

A.2. Descripció ampliada de les característiques generals del CAE

El Centre d'Atenció Especialitzada (CAE) de Nexe Fundacio és l'únic centre de dia d'atenció especialitzada de Catalunya, destinat a infants amb pluridiscapacitat de 0 a 6 anys, amb un total de 15 nens i nenes atesos. És un servei subvencionat pel Departament de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya i forma part de la xarxa publica de CDIAP de l'Ajuntament de Barcelona. A més, és un centre que combina recursos educatius, terapèutics i assistencials, i ofereix una atenció integral als infants i suport a les seves famílies.

L'objectiu principal del centre és proporcionar una atenció precoç, global i personalitzada, potenciant les seves capacitats, l'autonomia i la participació activa dels infants. A Nexe es treballa des d'una perspectiva positiva de les habilitats dels infants, centrant-se en el que poden fer i oferint oportunitats per experimentar i desenvolupar les seves capacitats. En aquest sentit, el centre dona resposta a les necessitats dels infants amb pluridiscapacitat, la seva família i l'entorn, a partir d'un enfocament d'estimulació integral i global. La intervenció que es desenvolupa busca detectar, atendre i donar resposta a les necessitats d'origen ambiental, biològic o psicològic.

Aquesta mirada global i integradora permet que els infants esdevinguin protagonistes actius del seu propi desenvolupament, que puguin experimentar, descobrir i expressar les seves capacitats a partir de les oportunitats significatives que tenen al seu abast. D'aquesta manera, es promou un procés d'aprenentatge vivencial que afavoreix les seves habilitats i fomenta l'autonomia progressiva dins d'un entorn segur i ajustat a les seves necessitats.

Pel que fa al perfil d'infants atesos, el centre acull actualment a un total de 15 infants, dels quals 12 són nens i 2 són nenes. Com ja s'ha comentat anteriorment, les edats se situen entre els 0 i els 6 anys, concretament des de 1 anys –l'infant més petit— fins els 5 anys i mig –l'infant més gran--.Tots els infants presenten pluridiscapacitat, tot i que amb diagnòstics i patologies diverses, la qual cosa comporta una gran heterogeneïtat en les seves necessitats, habilitats i formes d'intervenció.

En termes generals, tots els infants presenten afectacions cognitives, que es troben associades directament amb dificultats motrius en diferents graus. Així mateix, més de cinc infants presenten també alteracions sensorials, especialment visuals i auditives. També són freqüents les afectacions en l'àmbit orofacial, com trastorns de la deglució (disfàgia) o alteracions en la parla. Aquest conjunt d'afectacions es manifesta amb diferents graus d'intensitat, fet que requereix una intervenció altament especialitzada, individualitzada i adaptada a les característiques específiques de cada infant.

A.3. Organització i estructura del CAE

Equip professional

El CAE compta amb un equip interdisciplinari format per professionals de diverses disciplines, especialitzats en l'àmbit del desenvolupament infantil i l'atenció a la pluridiscapacitat.

L'equip està format per tres tutors/es i tres educadors/res, responsables de l'atenció directa als infants de l'aula en el dia a dia, així com professionals especialistes com dos fisioterapeutes, una logopeda, una musicoterapeuta, una infermera i una auxiliar d'infermeria. També en formen part una psicòloga i una administrativa, així com l'equip directiu, format pel director i la coordinadora del centre. A més, el centre disposa d'un equip de cuina format per una cuinera i una ajudant, encarregat de garantir l'atenció alimentària dels infants.

Pel que fa a la coordinació, l'equip de professionals realitza una reunió setmanal conjunta orientada a compartir informació general i fer un seguiment global del funcionament del centre i dels infants. Complementàriament, es duen a terme tres reunions especifiques a la setmana (dilluns, dimecres i divendres) entre els professionals de cada aula i els especialistes. Aquestes reunions permeten valorar el desenvolupament setmanal, analitzar l'eficàcia de les intervencions realitzades, identificar necessitats emergents, detectar aspectes de millora i planificar les futures actuacions, d'acord amb l'evolució i resposta de cada infant.

Horaris i modalitat

Pel que fa a l'accés al centre, els infants que resideixen a la ciutat de Barcelona disposen d'un servei de transport col·lectiu, que els recull al seu domicili i els trasllada fins al centre, on són rebuts pels professionals a l'arribada. En canvi, els infants que provenen d'altres municipis arriben al centre mitjançant recursos propis de la família o de la seva xarxa territorial (transport adaptat, ambulàncies o transport públic). És per aquest motiu que, l'horari d'entrada és totalment flexible, amb la finalitat de facilitar la conciliació familiar.

L'organització del dia es basa en una estructura de rutines estables, adaptades a les necessitats dels infants, però flexible en funció de l'assistència i la situació diària de cada grup. La jornada escolar comença amb l'acollida i la benvinguda de 09:00 a 10:00 h, moment en que es realitzen els posicionaments –canviar els infants dels seus cotxets als dispositius de mobilitat de cadascú— i una rutina de "Bon dia". Aquesta rutina és molt important, ja que es deixa un espai per a que l'infant pugui expressar-se. Comença amb una cançó que canten les dues educadores d'aula, dirigida i personalitzada per a cada infant, seguidament se'ls disposa un dispositiu de comunicació adaptada en forma de botó que els infants pressionen per dir "Bon dia".

Entre les 10:00 i les 11:30 h, cada aula desenvolupa activitats diferenciades seguint una programació setmanal estructurada. Així, els tres grups van rotant i gaudint de propostes com la sala multisensorial, la taula de llum, jocs motrius, activitats d'experimentació, contes, sempre adaptant-se a les necessitats dels infants presents. Paral·lelament, els professionals especialistes –com la fisioterapeuta, la logopeda o la musicoterapeuta— poden intervenir de manera individualitzada amb algun infant.

Els divendres, durant aquesta mateixa franja, es realitza una activitat de fisioteràpia aquàtica en una piscina propera al centre, en què participen els infants, les famílies i els professionals. Aquesta proposta afavoreix el treball motriu i la relació i el vincle entre les famílies, els seus fills i filles i l'equip professional.

A continuació, de 11:30 a 12:00 h, es treballen els hàbits d'higiene i posicionament, per preparar els infants per al moment d'alimentació. De 12:00 a 13:00 h té lloc el dinar, que es realitza de forma individualitzada amb suport professional, atenent a les diferents necessitats (alimentació oral o per via) i incorporant estratègies de comunicació augmentatives, com l'ús de pictogrames.

Després de l'àpat, els infants disposen d'un període de descans, de 13:00 a 14:30 h, que es realitza a les mateixes aules, les quals disposen de matalassos per facilitar el descans. Durant aquest temps, sempre hi ha un professional present a l'aula per garantir l'atenció i seguretat dels infants. La jornada finalitza amb activitats de cura, posicionament i preparació per a la sortida, de 14:30 a 16:00 h.

Cal destacar que, tot i la flexibilitat horària i organitzativa, determinades rutines com l'acollida, l'alimentació i el descans es mantenen de manera estable per afavorir a l'anticipació i la seguretat dels infants, fet que permet facilitar la interiorització progressiva d'aquests hàbits i ritmes en la seva quotidianitat.

Distribució física del centre

Al centre es poden trobar tres aules destinades als infants. En cada aula hi intervenen dos professionals, el tutor/a de referència i un educador/a, i estan equipades amb materials i recursos adaptats a les necessitats dels infants, tant a nivell educatiu, assistencial com mèdic.

Pel que fa a la distribució dels infants, aquesta no es realitza en funció de l'edat cronològica, sinó d'acord amb les seves necessitats específiques i en les característiques associades a les seves patologies. En aquest sentit, les aules estan configurades en grups heterogenis, amb la finalitat de no agrupar infants amb perfils similars en una mateixa aula. Aquesta organització permet equilibrar la càrrega assistencial entre els diferents professionals així com oferir una atenció més ajustada i eficient.

Les aules –anomenades Nico, Mika i Blu— s'inspiren en els personatges de llibre infantil "Mimi i la Girafa Blava", creat per la fundadora de l'entitat, que contribueixen a generar un entorn simbòlic, càlid i significatiu. Es tracta d'espais estructures i adaptats que disposen de materials sensorials i joguines accessibles, organitzades en calaixos baixos per afavorir l'autonomia dels infants. Així mateix, cada aula disposa d'elements funcionals per a la intervenció quotidiana, com un mirall, un espai de treball amb ordinador i mobles d'emmagatzematge per a les pertinences de cada infant i els productes de cura i salut.

A més, cada estança disposa de matalassos per facilitar el descans dels infants i de sistemes de suport visual, com pictogrames, que permeten tant l'organització de les rutines com la identificació dels objectes, fet que ajuda a estructurar el dia a dia dels infants.

El centre també disposa d'altres espais especialitzats. L'aula Niu és una sala destinada a la musicoteràpia, equipada amb diversos instruments –com la guitarra, teclat, ukelele, pals de pluja, cortina de barres i tambor llarg— que permeten intervencions individuals com grupals. Així mateix, el CAE compta amb un espai conegut com "el pati", una sala destinada principalment al treball de motricitat gruixuda, on es duen a terme activitats de psicomotricitat a partir de materials específics com un gronxador o matalassos, que faciliten el moviment dels infants en un entorn segur i adaptat.

Un dels espais més rellevants és la sala multisensorial. Es tracta d'una sala àmplia que permet dur a terme diverses activitats orientades a l'estimulació global dels infants, especialment en l'àmbit sensorial, perceptiu i comunicatiu. L'espai està dissenyat per oferir experiències sensorials en què es poden regular els estímuls visuals, tàctils i auditius segons les necessitats individuals, incorporant recursos com la llum violeta per afavorir la focalització de l'atenció dels infants. Aquesta sala disposa d'una gran varietat de materials d'estimulació – com objectes de diverses textures, ampolles sensorials, pilotes i materials per al massatge--, així com amb matalassos que faciliten el treball corporal. També incorpora recursos tecnològics, com un projector i equips de música, que possibiliten la creació d'entorns immersius i adaptats als objectius terapèutics i educatius. Finalment, inclou espais d'emmagatzematge dels dispositius de mobilitat i posicionament (cotxets, bipedestadors o caminadors) i dona accés directe a la infermeria –on es custodien les medicacions i els productes de cura de cada infant—com a la sala de reunions de l'equip professional.

A més, el centre disposa una sala destinada a les famílies, equipada amb butaques disposades amb proximitat per afavorir un clima de confiança que faciliten l'acompanyament i la comunicació directe amb els professionals. A l'entrada del centre hi ha un espai de recepció amb una taula on es troben l'administrativa i la psicòloga, que s'encarreguen de donar la benvinguda a les famílies i els infants, generant un entorn proper des del primer moment.

Finalment, cal destacar que les instal·lacions actuals són adaptacions d'antics espais administratiu de la fundació, transformats en aules arran la pandèmia de la COVID-19. Per tal de fer front a la possible sensació de fredor dels espais, es van vinilar les parets amb il·lustracions del conte de la "Mimi i la Girafa Blava", contribuint a la creació d'un espai més proper, acollidor i càlid per als infants i les seves famílies.

A.4. Intervenció educativa

Propostes educatives

Taller d'estimulació visual "El món dels estels de colors": La proposta es desenvolupa en tres moments: primer es treballa l'atenció visual a partir d'estructures estàtiques i llençols blancs amb cercles de colors pintats; després es promou el seguiment visual i l'exploració tàctil amb guants i bufandes decorades amb cercles florescents; i finalment, es manipulen dos mòbils amb rodones de colors per integrar els estímuls visuals i hàptics. Els tres moments van acompanyats de música específica, i els professionals predisposen individualment el material a cada infant. Els objectius d'aquest taller són treballar l'estimulació visual a partir del contrast amb la llum negra potenciar l'atenció i gaudir de l'activitat

Teràpies

Les intervencions terapèutiques al CAE es duen a terme de manera individual, amb l'objectiu d'ajustar-se a les necessitats especifiques de cada infant. Aquestes sessions s'integren en la dinàmica diària del centre, de manera que els especialistes intervenen amb els infants mentre la resta del grup continua amb les activitats habituals a l'aula.

Pel que fa a la fisioteràpia, aquesta es realitza entre dues i tres vegades a la setmana, amb una durada aproximada de 20 minuts per sessió. Aquestes activitats se centren en l'estimulació del moviment i el desenvolupament psicomotriu, sovint a partir d'estratègies o elements motivadors que incentiven la participació activa de l'infant.

La logopèdia també es realitza entre dues i tres vegades per setmana, i es focalitza en la comunicació –a partir de l'ús de pictogrames o altres sistemes— com en aspectes orofacials.

La musicoteràpia es desenvolupa un cop per setmana en sessions d'uns 15 minuts, i es basa en l'ús de la música com a eina d'interacció i comunicació, ja sigui a través del cant, l'escolta o la manipulació d'instruments.

En determinats casos, es plantegen intervencions combinades entre les diferents especialitats, com per exemple la musicoteràpia i la fisioteràpia.

Serveis

El CAE ofereix un conjunt de serveis establerts per a garantir una atenció integral als infants amb pluridiscapacitat i a les seves famílies. Entre aquests, destaca a coordinació amb els centres hospitalaris de referència dels infants i amb els serveis de primera infància del territori. Aquesta coordinació es realitza mitjançant reunions setmanals amb professionals mèdics i d'infermeria, en les quals es fa un seguiment de l'evolució dels infants, es comparteix informació clínica rellevant i es revisen els possibles ajustos en les intervencions.

Pel que fa al suport familiar, des del centre s'ofereix assessorament especialitzat en relació amb productes de suport, així com atenció a domicili per facilitar adaptacions a la llar. A més, el CAE proporciona acompanyament en visites mèdiques quan es considera necessari.

ANNEX B. Registre d'observacions de l'estada immersiva al CAE

18/11/2025

"Després de l'estona de música, els grups han anat a les seves aules i l'aula de la Mica s'ha quedat a la sala per explicar un conte multsensorial. El conte tracta sobre el fons del mar i s'ha realitzar a partir de les llums ultra-violetes".

"aquest conte tenia diversos personatges del fons marí adaptats per fomentar els sentits. Tots tenien colors que s'il·luminaven amb la llum per captar l'atenció dels infants".

"La idea ha sigut presentar els materials (animals) en gran grup per després fer-ho de manera individual predisposant-los a la mirada dels infants. Amb les llums ultraviolentes, estar a les fosques i els colors (fosforescents) del materials s'intenta focalitzar l'estímul als infants per facilitar una experiència multisensorial. A més, es demanava als infants que ho intentessin tocar per manipular i experimentar amb diverses textures"

"També s'han ofert instruments per simular les bombolles o les onades del mar, de manera individual".

"Els infants es mostraven molt atents, m'he fixat com molt d'ells, que normalment tenen una postura rígida cap a un costat, eren capaços de moure's seguint amb la mirada els estímuls que se'ls presentaven. D'altres, somreien, intentaven treure la veu o es movien quan se'ls hi passava algun estímul".

19/11/2025

"He anat amb els infants de l'aula del Nico a la sala multisensorial per submergir-nos en l'experiència dels punts. A les fosques s'han preparat diverses llums ultravioletes i s'ha començat amb la presentació del material amb punts fosforescents".

"Aquesta experiència consisteix en una narrativa visual, en què s'explica una història però no es fa amb la veu, sinó amb els diversos elements. És un conte adaptat".

"S'ha començat amb una pilota sensorial de colors que brillaven amb les llums. Aquesta proposta es presenta amb diverses cançons. Cada vegada que s'experimentava amb un material i s'acabava l'educadora apagava les llums i demanava als infants que si volien veure el que continuava, però havien de treure la veu".

"Després, amb una altra cançó s'ha presentat una tela plena de punts de diversos colors. Al acabar, l'educadora ha tret uns guants i una bufanda per moure'ls i apropar-los als infants. A més, un mòbil amb colors (punts).

"Durant la part de relaxació, hem estirat als infants al matalàs i hem jugat amb la manta de punts fent-la moure amb els infants a terra".

“Al llarg de l’activitat m’he adonat que els infants seguien els estímuls amb la mirada. També es mostraven molt contents, sobretot el Rafa que ho expressava movent-se i amb la seva veu. He vist que altres infants movien una mica la boca, només una mica, però que expressaven gaudi. També he pogut veure com alguns infants es mostraven reacis a alguns estímuls, però davant d’altres si que gaudien”.

ANNEX C. Esbossos del llibre

En aquest annex es presenten una selecció dels esbossos preliminars elaborats durant el procés de disseny del llibre. No es mostren la totalitat de les produccions realitzades ja que el desenvolupament del recurs ha implicat un treball extens de prova, revisió i iteració. La selecció inclosa té com a finalitat evidenciar el procés creatiu seguit.

Figura 4

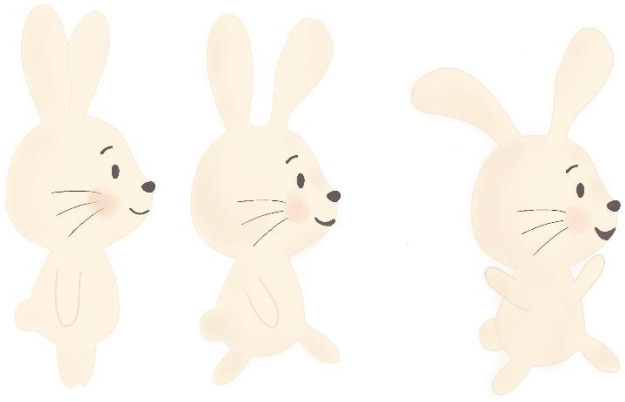
Esbós inicial del personatge



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 5

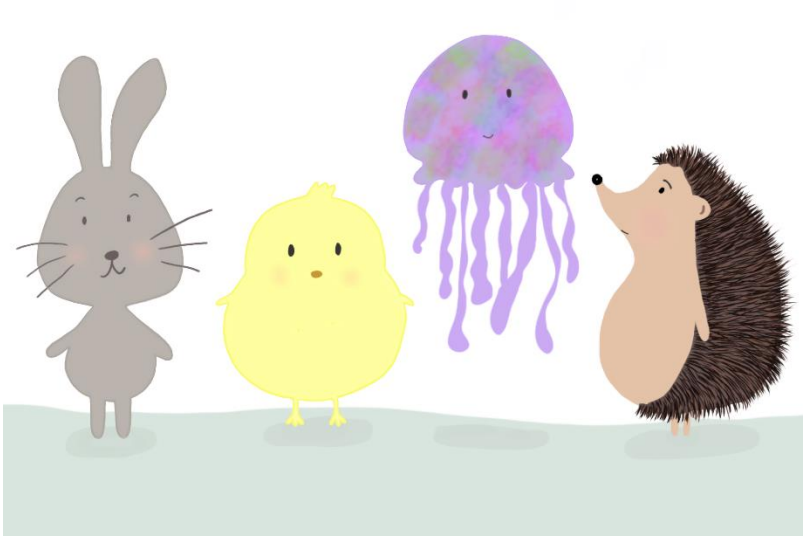
Esbós del personatge amb diferents moviments



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 6

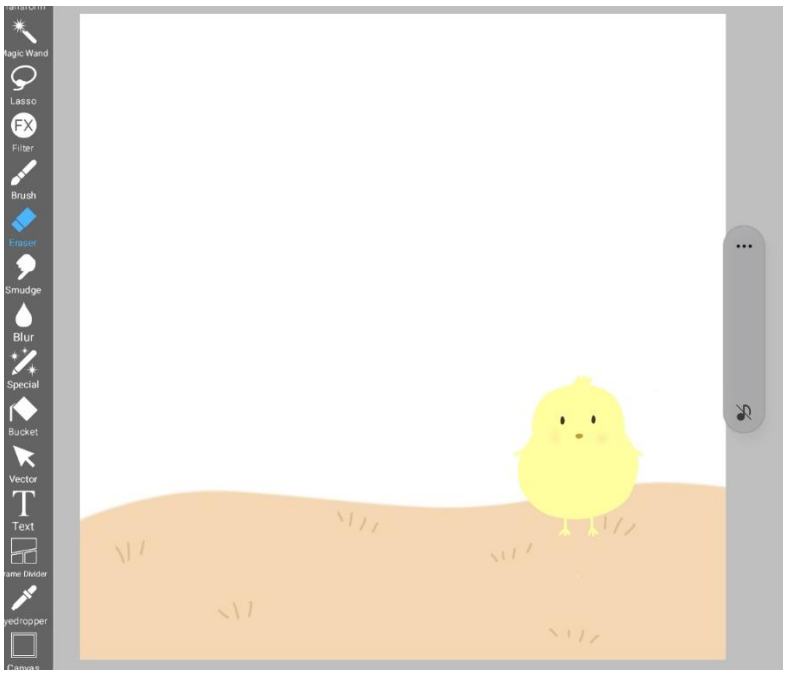
Esbós dels personatges



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 7

Esbós provant la interacció entre escenari i personatge



Nota. Elaboració pròpia.

ANNEX D. Guió de la xerrada amb les famílies

A continuació, s'inclou el guió de la xerrada adreçades a les famílies del CAE, dissenyada com a part del procés de transferència del recurs. Aquest guió s'ha elaborat inicialment amb la previsió de poder realitzar la xerrada en una fase més avançada del desenvolupament del projecte. No obstant això, per motius d'organització, la sessió ha estat reprogramada a principis de juny. Malgrat aquest ajust, el material continua vigent i funcional, ja que servei com a base per estructurar la xerrada.

Hola, bon dia i gràcies de veritat per ser aquí.

Jo soc la Javiera Vera, estudiant del grau d'Educació Infantil, i aquest llibre forma part del meu Treball Final de Grau, dins d'un projecte d'Aprenentatge Servei.

Durant aquest temps he tingut la sort de poder compartir estones amb els vostres infants i amb la fundació... i ha estat una experiència molt especial per a mi. He gaudit molt d'aquests moments, de poder observar, estar i aprendre amb ells.

Aquest material neix amb la voluntat d'oferir-vos una proposta per compartir estones amb els vostres infants des del joc, la calma i la relació. I sobretot, és un recurs perquè pugueu divertir-vos amb els vostres fills i filles.

Presentar el recurs:

Aquest recurs es presenta en format de maleta viatgera.

La idea és que us la pugueu emportar a casa durant una setmana, perquè pugueu gaudir-la amb calma, al vostre ritme i en el vostre entorn.

Dins hi trobareu el llibre i tots els materials que l'acompanyen, pensats per compartir petites estones de joc amb els vostres fills i filles.

No és una proposta per fer tota seguida, ni per completar-la sencera, sinó per anar descobrint-la a poc a poc, tornant-hi quan us vingui de gust.

És un recurs perquè el feu vostre, adaptant-lo al vostre dia a dia i a allò que us funcioni com a família.

El llibre:

El llibre es diu El Conillet que volia jugar.

Està organitzat en tres parts: un inici, on es presenta el Conillet; una part central amb tres petites històries; i un final, on el Conillet se'n va a dormir.

Tot i això, no cal seguir aquesta estructura de manera rígida. Podeu començar per on vulgueu, repetir parts, saltar-ne alguna o fins i tot fer el llibre en diferents moments del dia.

La idea és que s'adapti a vosaltres i als vostres infants.

El llibre incorpora pictogrames amb velcro que acompanyen la història.

Aquests es poden posar i treure, i permeten seguir el relat d'una manera més visual i manipulativa.

Podeu utilitzar-los durant la lectura, anar-los col·locant junts o deixar que el vostre fill o filla els manipuli i participi en la construcció de la història al seu ritme.

Són un recurs més per donar suport a la comprensió i a la comunicació, sempre des del joc i la participació.

Objectes:

Dins la maleta hi trobareu tots els elements per acompanyar el llibre.

Cada objecte representa un dels personatges del llibre i està pensat per acompanyar la història d'una manera més vivencial.

A través d'aquests materials, els infants poden percebre i connectar amb el que passa a la història mitjançant els sentits: mirant, tocant, sentint...

Per exemple, el pollet es fa present a través de la llum i el moviment, la medusa a través de les textures i el contacte amb el cos, i l'eriçó amb una sensació més marcada i de moviment.

Són materials que ajuden a comunicar, a compartir i a donar vida al llibre. Simplement són materials per jugar i compartir.

Aquesta és una proposta multimodal, que es pot explicar de diferents maneres: utilitzant el llibre com a suport, amb els pictogrames o a partir dels objectes de la maleta.

Altres elements:

Dins de la maleta també hi trobareu alguns pictogrames, per si en algun moment considereu que poden ser útils.

Els podeu utilitzar per anticipar el que passarà, per acompanyar la comprensió del conte o simplement per reforçar alguns moments de la història.

I, igual que amb la resta de materials, el seu ús és opcional: podeu fer-los servir si us encaixa o deixar-los de banda si no els necessiteu.

També teniu una petita guia amb orientacions.

Hi trobareu una primera aproximació, amb idees més senzilles, i un apartat per anar més enllà, amb propostes una mica més elaborades.

Però no cal fer-les totes. Són només suggeriments.

Si en algun moment veieu que el vostre fill o filla no vol continuar, podeu parar i reprendre-ho més endavant.

I si alguna cosa li agrada molt, podeu quedar-vos en aquell moment tant com vulgueu.

Repetir també és molt positiu.

Exemple:

Ara us faré una petita demostració de com podríem explicar el llibre amb els objectes.

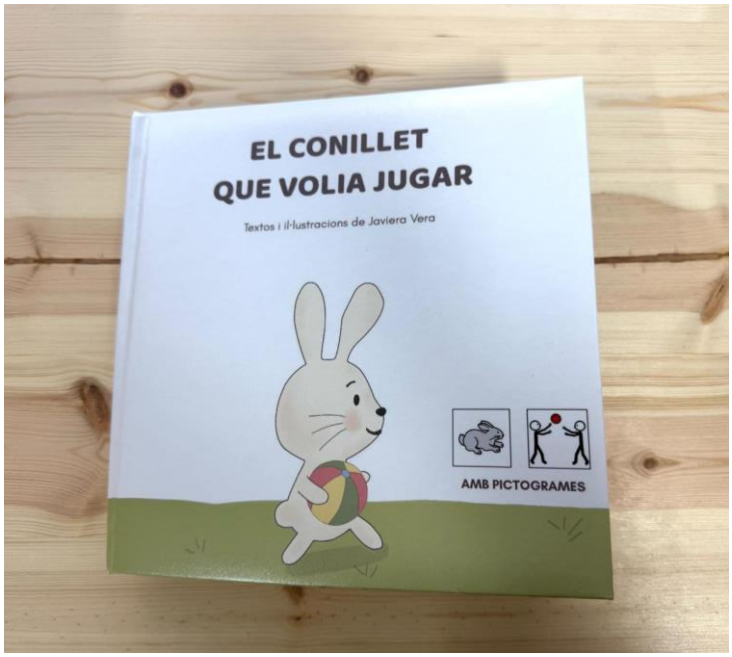
ANNEX E. Llibre "El Conillet que volia jugar"

Format online sense pictogrames

https://www.hofmann.es/view-online-photo-book?widgetId=668cc198-f263-43ca-a972-4b6bef2e1afa&securityId=ada9b4f6-b0a0-4d6e-bba4-17fb7f87d162

Figura 8

Portada del llibre



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 9

Pàgina 1



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 10

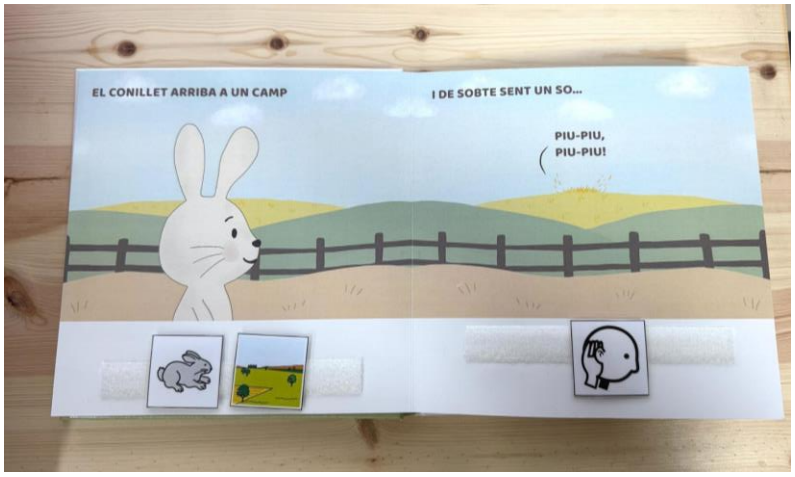
Pàgines 2 i 3



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 11

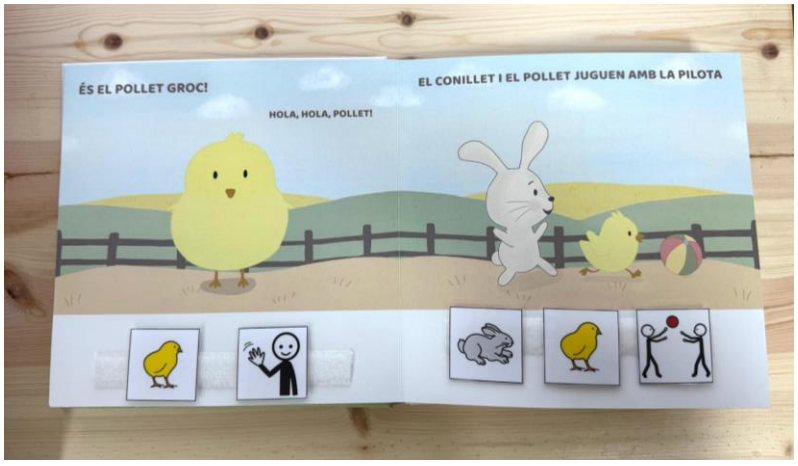
Pàgines 4 i 5



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 12

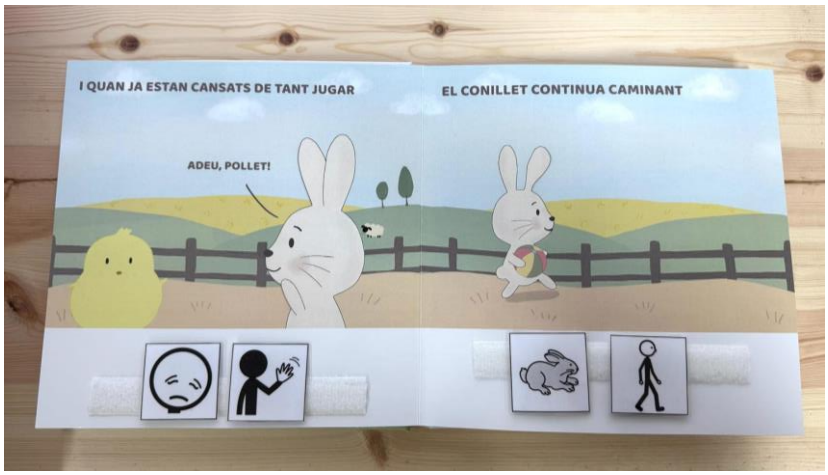
Pàgines 6 i 7



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 13

Pàgines 8 i 9



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 14

Pàgines 10 i 11



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 15

Pàgines 12 i 13



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 16

Pàgines 14 i 15



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 17

Pàgines 16 i 17



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 18

Pàgines 18 i 19



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 19

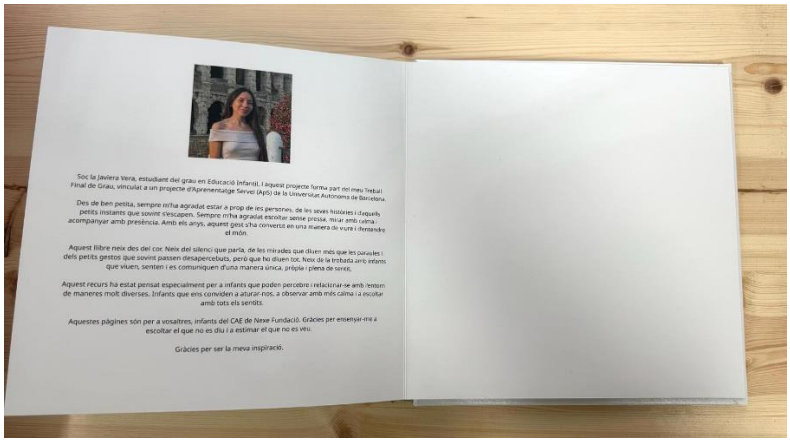
Pàgines 20 i 21



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 20

Pàgina de presentació i dedicatòria



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 21

Contraportada



Nota. Elaboració pròpia.

ANNEX F. Concreció de cada estímul del recurs

Figura 22

Estímuls del Conillet



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 23

Estímuls del Pollet



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 24

Estímuls Medusa



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 25

Estímuls Eriçó



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 26

Estímuls dels escenaris



Nota. Elaboració pròpia.

ANNEX G. Guia d'orientacions per a les famílies

A continuació es presenta la mostra de la guia d'orientacions inclosa dins la maleta viatgera. El document complet es pot consultar mitjançant l'enllaç següent:

https://canva.link/nu6qv01t1i80icy

Figura 27

Portada de la guia d'orientacions



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 28

Benvinguda al material

Per a vosaltres famílies

Aquesta guia ofereix algunes propostes per acompanyar la lectura en veu alta del llibre "El Conillet que volia jugar". No es tracta d'una única manera de fer, sinó de diverses idees que poden ajudar a compartir aquest moment amb el vostre infant des del gaudi, la calma i la connexió. El més important és passar-ho bé junts. Divertim-nos junts!

Cada infant és diferent i pot respondre de maneres molt diverses. Per això, us animem a adaptar aquestes propostes al seu ritme, a les seves necessitats i a allò que us faci sentir còmodes a vosaltres com a família. Si en algun moment observeu que el vostre fill o filla no vol continuar, podeu aturar l'activitat i reprendre-la més endavant o un altre dia.

El llibre està organitzat en tres parts: un inici, en què es presenta el Conillet; un nus, format per tres petites històries amb una estructura repetitiva; i un final, en què acomiadem el Conillet. Aquesta estructura pot servir com a orientació, però no cal seguir-la de manera estricta. Podeu començar pel moment o la història que preferiu, canviar l'ordre de les escenes o ometre'n alguna. També podeu fer pauses, deixar el llibre a mitges i continuar-lo més endavant.

Si hi ha algun moment, objecte o proposta que agrada especialment al vostre fill o filla, podeu allargar-lo tant com considereu. Repetir, aturar-se i tornar-hi forma part del procés.

El més important és gaudir d'aquest temps compartit: jugar, estar junts i deixar que el moment flueixi al vostre ritme!

Nota. Elaboració pròpia.

Figura 29

Pàgina 1

INICI: HOLA, CONILLET

Primera aproximació

- Podeu apropar-lo suaument a l'infant, situant-lo a prop del cos (mans, cara o braços).
- Permetre un primer contacte tranquil, deixant que el Conillet es faci present poc a poc.
- Fer moviment lents i delicats: petites carícies o desplaçaments suaus
- Acompanyar amb la veu: *"bon dia, Conillet!"*



Per anar més enllà...

Podeu introduir una cançó o cantarella de bon dia, o bé reproduir-la, i acompanyar-la amb moviments del Conillet.

Propostes de cançons:

Bon dia *Bon dia al dematí* *Sol, solet*

Nota. Elaboració pròpia.

Figura 30

Pàgina 2

QUAN EL CONILLET ARRIBA AL CAMP



Primera aproximació

- Podeu apropar la palla a l'infant perquè la pugui percebre.
- Situar-la a prop del seu cos, de les mans o dins del seu camp visual.
- Es pot introduir el so del pollet *"piu-piu, piu-piu"* amb un to lleugerament més expressiu.

Per anar més enllà...

- Moviments de la palla: deixa-la caure suaument o moure-la d'un costat a l'altre.
- Es pot introduir una petita cantarella amb el so del pollet, repetitiva i suau: *"piu-piu, piu-piu. Qui hi haurà? No ho sé pas..."*
- Podeu amagar el Pollet entre la palla, deixant que en sobresurti una petita part o suggerint la seva presència.

Nota. Elaboració pròpia.

Figura 31

Pàgina 3

QUAN APAREIX EL POLLET



Primera aproximació

- Podeu apropar el Pollet dins del camp visual.
- Moure'l lentament d'un costat a l'altre.
- Podeu acompanyar el moviment amb el so *"piu-piu, piu-piu"*.
- Podeu fer aparèixer la pilota de manera suau, situant-la a prop del Pollet.

Per anar més enllà...

- Podeu proposar un petit joc de seguiment entre el Pollet i i la pilota.
- Apagar els llums de l'habitació i encendre la llum del Pollet.
- Cançons:

Los pollitos dicen pio, pio, pio

Els pollets

Nota. Elaboració pròpia.

Figura 32

Pàgina 4

QUAN EL CONILLET ARRIBA A LA PLATJA

Primera aproximació

- Podeu oferir una mica d'aigua amb l'esprai, apropant-la suaument a l'infant.
- Es pot aplicar a la pell (mans o braços) o a prop de cos.
- Acompanyar el moment de l'aigua amb el so *"Glup-glup"*.



Per anar més enllà...

- Es pot polvoritzar l'aigua cap amunt perquè les gotetes caiguin suaument.
- Podeu jugar amb la intensitat de la polvorització de l'aigua: molt suau i lent, petites repeticions, variar la distància (més a prop/més lluny).
- Podeu introduir una petita cantarella, repetitiva i tranquil·la, acompanyant l'aigua i el so: *"glup-glup... a l'aigua... glup-glup... qui vindrà?..."*

Nota. Elaboració pròpia.

Figura 33

Pàgina 5

QUAN APAREIX LA MEDUSA

Primera aproximació

- Podeu presentar la Medusa apropant-la suaument a l'infant.
- Apropar els tentacles de manera delicada a diferents parts del cos, amb moviments lents i continus, com si la Medusa flotés.
- Podeu fer aparèixer la pilota a prop de la Medusa, situant-la sota o al costat dels tentacles.



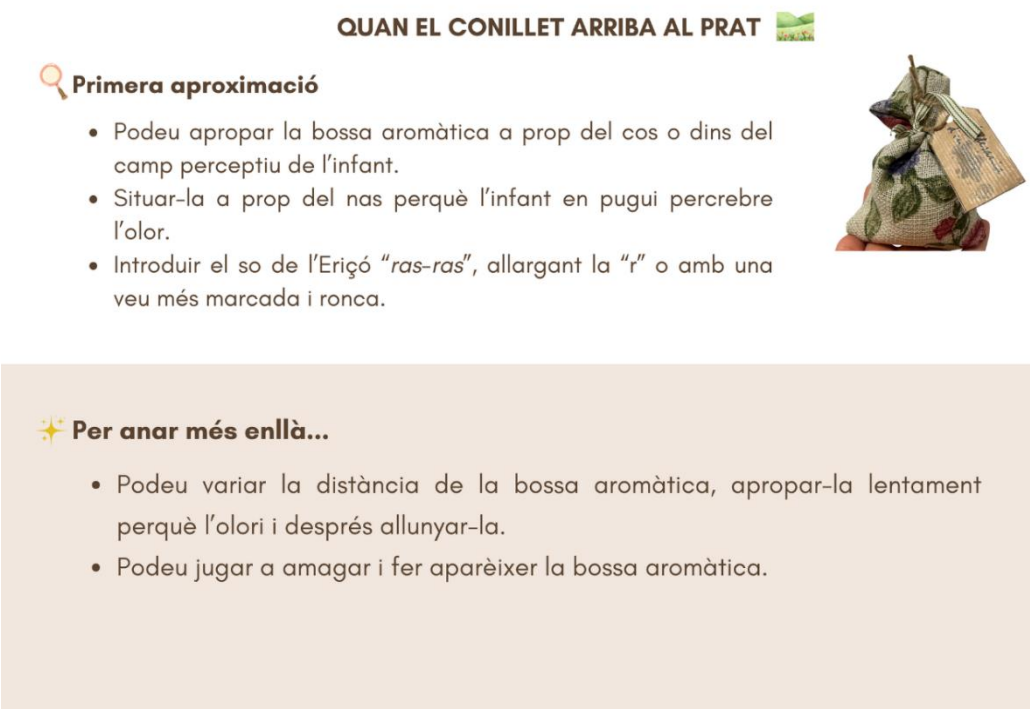
Per anar més enllà...

- Podeu fer "petits tocs" repetits amb tentacles de diferents textures en una mateixa zona del cos (per exemple la mà).
- Podeu fer aparèixer i desaparèixer la Medusa amb variacions de velocitat de moviment.
- Es pot crear un joc entre la Medusa i la pilota: la Medusa toca la pilota amb els tentacles i la pilota es desplaça lleugerament.

Nota. Elaboració pròpia.

Figura 34

Pàgina 6



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 35

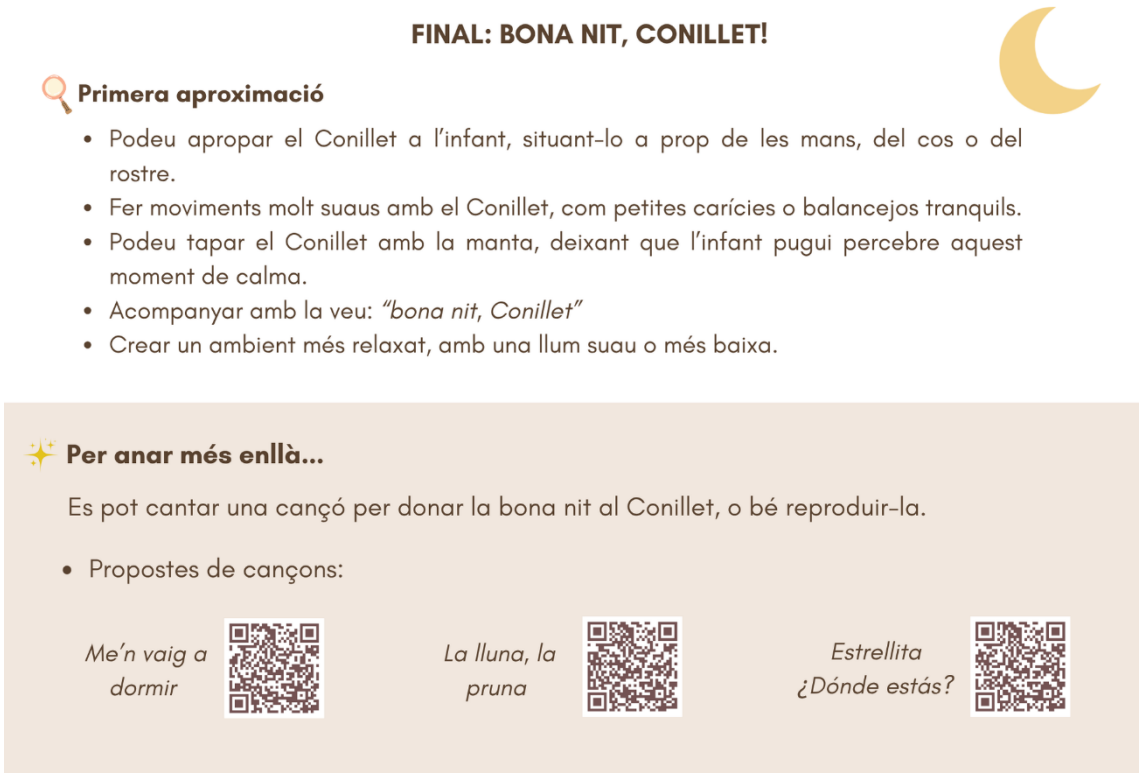
Pàgina 7



Nota. Elaboració pròpia.

Figura 36

Pàgina 8



Nota. Elaboració pròpia.

ANNEX H. Prova pilot amb sis infants del CAE

H.1. Transcripció de les observacions

08/05/2026

Aquesta prova l'he fet amb 6 infants alhora. Durant la implementació que pogut observar com a un infant li han agradat gaire els objectes, ja sigui perquè no els coneixia d'abans o perquè no li agradaven els estímuls. No obstant això, si que ha agafat l'eriçó i jugava amb ell, a més volia que li tires aigua i es mostrava content.

A un altre infant no li han agradat les cançons que es reproduïen. A ell no li agrada escoltar música, ja que té sensibilitat auditiva. No obstant això, penso que el recurs s'adapta a la seva necessitat, perquè la família això ja ho sap i les cançons son orientacions i propostes. Segur que aquesta família no li posa les cançons, i així l'infant no estarà incòmode. Tot i això, a aquest mateix infant li ha agradat percebre els altres estímuls. Ho expressava somrient o canviant la seva posició natural, buscant els objectes amb la mirada i amb el moviment del cap.

He pogut observar que a tots els infants els hi ha agradat la polvorització de l'aigua.

Amb alguns infants es podria estar molta estona jugant amb aquests objectes, ja que han mostrat ganes de manipular-los i descobrir les seves propietats.

A gairebé tots els infants els hi ha agradat el conillet, la seva textura i la seva materialització quan es movia (ja que se li movien les orelles, cames i braços).

Als infants els hi ha agradat molt el pollet i que pogués fer llum.

La pilota ha donat molt de joc, ja que els infants han començat a llençar-la.

He pogut veure en les seves cares somriures, rialles, sorpresa i expectació. També he vist algun disgust o indiferència.

H.2. Imatges de la prova pilot

Figura 37

Infants jugant amb els recursos



Nota. Elaboració pròpia.

ANNEX I. Prova pilot amb una professional

I.1. Transcripció de la conversa amb la professional del CAE

Conversa mantinguda amb una professional, la Mar, del CAE de Nexe Fundació el dia 12/05/2026

Mar: Hola Javiera, avui he fet el recurs que vas fer amb el Rafa i el Nahuel. Et dono una mica de feedback per si el necessiten. .

Mar: A mi m'ha encantat, crec que està molt bé preparat cada estímul en la seva bosseta, és super visual i m'ha encantat que posis els QR en les bases d'orientació per anar posant la música. I sobre les bases també: s'enten tot perfectament i està super ben explicat, el com s'ha de fer i demés. Super bé.

Mar: I després a l'hora d'explicar-lo a mi se m'ha fet una mica difícil explicar el llibre, amb ell com a suport mentre passava els estímuls, però això es l'única cosa que he vist així complicada, per dir-te alguna cosa.

Mar: I el llibret t'ha quedat genial també. M'ha emocionat molt la ultima pagina on poses qui ets i perquè ho has fet.

Javiera: Hola Mar! Moltes gracies per dedicar-li temps a fer això, és de gran ajuda per a mi. Moltes gràcies també per les teves paraules. I com l'has explicat? Amb el llibre com a suport, amb els objectes, amb les dues coses?

Mar: Mira el que primer he fet ha estat mirar-me tot el material, sobretot les bases d'orientació. Més o menys, m'he après una mica la historia del llibre. Tenia tot obert al meu abast, tant les orientacions com el llibre. Llavors he començat explicant primer el llibre, deixant als infants que interactuïn amb els pictogrames, els han agafat, els han enganxat. I quan acabava d'explicar cada pàgina, treia l'estímul, jugava amb ells o posava les cançons del QR. Però per exemple si hagués agafat a un altre infant, doncs no jugaria amb els pictogrames. Per això també esta molt bé perquè poses de tot, llavors pots escollir. Amb aquests dos infants si que es pot fer de tot, però amb altres infants nomes jugaria amb els estímuls.

Javiera: I de les seves respostes em podries dir alguna cosa? Com es mostraven? Alguna cosa que els hi hagi agradat més? Alguna que no?

Mar: Els estímuls, al estar a les bossetes amagats, això els hi ha generat molta curiositat, sobretot al rafa. Volia tota l'estona saber que hi havia dins i quan ho descobria deia "olooo". Els hi ha encantat que el pollet tingués llum, i sobretot, els hi ha agradat moltíssim l'eriçó que el demanaven tota l'estona, i jugaven entre ells. Tot i això, la textura del conill no els hi ha acabat d'agradar a cap dels dos, ja que tenen hipersensibilitat. I tema cançons, com no tots els estímuls tenien cançó, no estava carregat llavors quan posàvem una cançó era com especial i també els ajudava a estar molt atents. Jo crec que no hi havia res que no els hi hagués agradat, alguna cosa amb més interès que d'altre.

I.2. Imatges de la implementació amb els dos infants

Figura 38

Infants jugant amb els recursos



Font: Nexe Fundació, material intern no publicat, 21 maig 2026.

ANNEX J. Prova pilot amb la primera família

J.1. Transcripció de la conversa amb la primera família

21/05/2026

Javiera: Com heu utilitzat el recurs a casa? Heu mirat el llibre, heu fet servir els objectes sensorials, els pictogrames o una miqueta de tot?

Mare Sol: El primer dia vam fer servir el conte, enganxant els pictos i ensenyant els pictos. Després ahir vam fer servir el conte però anàvem ensenyant els materials, els recursos. I ahir jo tenia el conte al costat per anar-lo passant però sobretot vam fer servir els materials que és el que més impacte li fa a la sol, jo crec. Bueno el conte també li agrada en realitat, passar les pàgines, però és més per passar les pàgines que no tant per mirar el conte com a tal.

Javiera: Com ha anat el moment del joc compartit amb la vostra filla?

Mare Sol: El moment del joc bé, una mica estressant perquè en aquell moment la Gina (la filla petita) no volia i va venir a mig conte, però amb la Sol bé. L'únic que canviaria es que estàvem assentats al jardí i l'Enric (marit) tenia a la Sol entre les cames i al no estar super ben posicionada li costava més. Li havíem d'agafar les mans perquè pogués tocar. Si està ben posicionada i amb el tronc més controlat, doncs ella pot anar més. És millor explicar-li si està a la trona o com estava el primer dia a la cadireta perquè allà és millor.

Javiera: Quines reaccions o moments especials heu observat durant l'activitat?

Mare Sol: Ha sigut molt especial. Ella ha estat molt contenta quan li presentes coses així. L'aigua per exemple li feia molta gràcia, o la medusa. També esta be perquè amb la Gina també li pots explicar i és una cosa que li pots explicar a les dues, i no és només per la Sol. I pel que fa a les reaccions, doncs amb l'aigua i la medusa, li canviava la cara, es posava molt contenta, es va posar a tocar els tentacles i amb l'aigua li sortien "carcajaditas" de quan li tiràvem l'aigua a la cara.

J.2. Imatges de la implementació amb la Sol i la seva família

Figura 39

La Sol i la seva mare jugant amb l'aigua



Font: Nexe Fundació, material intern no publicat, 21 maig 2026.

Figura 40

Ensenyant a la Sol la medusa i el conillet



Font: Nexe Fundació, material intern no publicat, 21 maig 2026.

Figura 41

Explicant la primera escena del llibre



Font: Nexe Fundació, material intern no publicat, 21 maig 2026.

Figura 42

La Sol i la seva mare observen l'eriçó



Font: Nexe Fundació, material intern no publicat, 21 maig 2026.

ANNEX K. Transcripció de la conversa amb el director de Nexe Fundació

Javiera: Consideres que la maleta viatgera respon a la necessitat detectada?

Jordi: Des del nostre punt de vista la proposta feta supera les expectatives que teníem abans de començar el projecte. Buscàvem la creació de material pedagògic d'estimulació pels nostres infants i ràpidament es va convertir en una proposta sensorial i de comunicació no només pels infants, sinó que en el format de la maleta, ens permetia que les famílies el poguessin gaudir a casa i compartir estones "lúdiques" amb els seus fills/es.

A més el recurs facilitat és flexible i adaptable fàcilment a diferents necessitats, gràcies a la guia, els codis QR i els diferents estímuls que es troben dins la maleta.

Javiera: En quina mesura creus que el recurs s'ajusta als objectius* que s'han definit al projecte?

Jordi: Cada detall de la proposta li dona un valor extra a la maleta, que ajuda a assolir l'objectiu pel qual es va fer el projecte. Els dibuixos fets a mà, les cançons personalitzades, la duplicitat d'idiomes, el suport amb pictogrames, els elements sensorials, tots aquests detalls converteixen el simple fet d'explicar un conte, en una experiència sensorial, en un moment de comunicació i vincle entre família i infant, que permeti el desenvolupament de l'infant amb pluridiscapacitat sense posar "pressió" extra en les famílies.

Javiera: Creus que el producte final és aplicable dins del context real del CAE i de les famílies?

Jordi: Sí, tant dins del CAE quan l'expliquin els professionals com a casa quan ho expliquin com una activitat lúdica i familiar.

A més pot ser utilitzat en altres entitats que atenguin a infants amb característiques i edats similars.

Javiera: Quin impacte creus que pot tenir aquest recurs en la dinàmica de joc entre infants i famílies?

Jordi: De cara als professionals de Nexe, és un recurs pedagògic més que ens permet canviar el material que fa anys que utilitzem.

De cara a les famílies, l'impacte encara és més gran, ja que hi ha famílies que no "saben" jugar amb els seu fill/a, i disposar d'aquest material pedagògic i de la guia de com es pot utilitzar, és un èxit garantit d'ús, de predisposició de les famílies i de recurs a utilitzar. La possibilitat de fer-lo flexible permet a les famílies a modificar la proposta en funció del temps i de la predisposició que l'infant tingui aquell dia.

Javiera: Consideres que el recurs aporta valor afegir respecte a altres materials ja existents al centre?

Jordi: Sí. Per qüestió de temps, no podem renovar el material cada curs, i sovint ens trobem en què repetim activitats per la falta de temps en innovar amb coses noves. Aquesta maleta ens

permet no només renovar el material, sinó també veure noves línies pedagògiques i la importància del "procés" de creació i de tenir present la cura de tots els detalls.

Javiera: En cas de continuar utilitzant-lo, el veuries integrat dins la pràctica habitual del centre?

Jordi: Sense cap mena de dubte.

Javiera: Com valores el procés global de col·laboració dins del marc d'Aprenentatge Servei?

Jordi: L'experiència amb la Javiera ha estat molt positiva. Per nosaltres és importantíssim una comunicació fluida amb la persona implicada en l'ApS, i amb la Javiera ha estat molt fàcil i continuo. Visites presencials, trucades, correus han sigut les principals formes de comunicació, i excepte en períodes puntuals, la Javiera ha passat moltes hores a Nexe compartint amb l'equip de professionals i amb els infants. Amb aquesta actitud i predisposició la valoració d'aquest ApS ha estat molt positiva.

Javiera: consideres que els objectius del projecte ApS s'han assolit de manera satisfactòria?

Jordi: Doncs sí, tant la Javiera com nosaltres hem après i compartit coneixements i fruit d'aquesta col·laboració ha sorgit un material pedagògic que els nostres infants i famílies poden gaudir. Així que totes tres parts hem tret profit d'una col·laboració exitosa.

Javiera: Quins aspectes destacaries positivament del projecte desenvolupat?

Jordi: Per sobre de tot, destaco la implicació de la Javiera i de l'equip pedagògic de Nexe que han parlat, reunit i treballat tantes vegades com ha fet falta. Com a resultat d'aquest treball disposem d'un material de qualitat per a poder utilitzar tant al centre com a casa de les famílies.